

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2-40 "

Nrul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA

și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare zic 20 M.
Manuscripte nu să în-
poiază.

Două categorii de fruntași.

Cu voia și îndârjirea unora și cu aprobarea tacită a altora, s'a întâmplat pe neașteptate, ca fruntașii noștri să se împartă în două deosebite categorii: în bărbați așa zicând »autorizați« și în alți bărbați, mai puțini, cu o simplă autoritate. În urma discuțiilor recente ale presei, selecțiunea aceasta, pe terenul politic și cel social, a fost pusă în deosebită evidență.

După părerea noastră chestiunea este foarte naturală. La noi, ca și la alte popoare, marea majoritate de indivizi își exercită numai funcțiunile elementare de existență și se înfășoară în haina obștească a vieții comune. Iar indivizii aceștia își au rostul numai ca parte integrală a totalității. În schimb însă naturile mai binecuvântate, energiile neobosite, se desfac în mod necesar de stratul nivelat și ajung la acel rol de fruntași, care le impune să taie drumuri, să iscodiască fapte și să ducă pe cei de jos la propășire.

În înaintarea aceasta lentă, cu atâtea poticniri și greșeli, au fost desigur destui fruntași la început, romantici de felul lor, cari și-au făcut datoria către popor. Personalități izolate, cu arma mai întâi, apoi cu cartea și cu știința și conștiința drepturilor omenești, și-au împlinit misiunea cu consecvență. Am văzut ridicându-se diferiți autori de opere scrise și nescrise, conducători în viața spirituală. Am văzut ridicându-se instituțiuni

culturale și financiare în toată măreția lor, o ușoară înmugurire a conștiinței politice, o flacără licăritoare pe tărîmul dragostei de limbă. Și nu era numai mecanismul social în sine, nu era numai legea inerției, care a mișcat și determinat fazele acestei dezvoltări. Nici nu figurau comitete și organizațiuni rafinate, cari să prezideze prin complexitatea lor vre-o facere de bine. Pornirile plecau mai mult în taină, dela forțe singulare, dela voințe mari, cari își impuneau autoritatea mulțimei și se sacrificau pentru dânsa.

A venit însă vremea asocierilor. Și popor cu înclinări de ordine și cu credințe democratice cum suntem, am adoptat cu drag dela străini aceste sisteme variate de acumulare a unităților de forțe. Am împrumutat forme din Occident, ne-am creiat organizații după putință. Aceste reclamă în mod necesar ierarhie. Și ne-am creiat pe ni-merite o ierarhie oficială, de oameni cu însărcinări, cu titluri de conducători, cu misiuni și răspunderi morale și materiale.

La sat și în centre mai mici, în trebile culturii și ale politicii, ne-am pomenit deodată cu o pleoră de somități, autorizate să conducă soarta poporului. Și cum la noi lucrurile merg cam pe dos, căci de obicei se creiază gazetele și apoi se caută gazetarii și de obicei se înființează prezidențiile și consiliile de administrație și comitetele de conducere și numai pe urmă se caută bărbații, cari să îndeplinească aceste funcțiuni, este explicabil ce nenorocite sânt recrutările improvizate ale acestor autorizați.

Din lipsa unor suficiente pregătiri a celor mai mulți, din cauza prea puțin pronunțatei lor individualități, activitatea lor se pierde apoi în lucruri incolor, în eterne interpretări de forme și regulamente. Iar pozitiv în sufletul lor nu este decât o urcare uriașă a conștiinței eu-lui, pe care le-o dă autoritatea închipuită.

Niciodată anomalia aceasta n'a eșit mai mult la iveală ca acum. Niciodată lipsa de bărbați cu adevărată autoritate, pe care să i-o fi dat însușirile și faptele personale și nu o biată de situație oficială, n'a fost mai mare ca acum. Și niciodată solidaritatea acestor autorizați n'a fost mai fără seamăn, ca acum, când condamnă cu furie toate acele elemente, cari au un mod mai diferențiat de a judeca în materie de chestiuni publice. Când cântărim măsura asta de paroxism, cu care autorizații noștri își însușesc o putere imaginară de control și de conducere, stăm îngrijorați în fața viitorului multelor noastre așezăminte.

Iată de ce noi avem credința, că starea asta nu se mai poate menține. O schimbare a felului nostru de a ne întocmi societățile și grupările politice de sigur nu se poate cere, nici o completă abandonare a unor formalități de ordine. Dar să rămână hotărâtor principiul, că nimeni nu are ce căuta în fruntea unei organizații decât acel bărbat, care își întemeiază rostul său de a fi pe o serie de opere trainice, pe fapte de orice natură, cari îl indică ele pentru acest rol. Nimeni să nu-și bată joc de o înaltă demnitate, ce i-o încredințează ob-

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA.

Viața literară.

Schimbarea de guvern și literatura. — Statul și scriitorii. — Bugetivorii fără talent. — Subvenționarea revistelor.

De H. Chendi.

Când se schimbă guvernele la București, la mesele din cafenele animația nu este tocmai mică. Scriitorii se adună și ei, cu neobișnuit interes, comentează crizele, discută personajele nouă apărute la orizontul politic și se uită cu destulă îngrijorare la ziua de mâine. Ce voiți! E o mișcare întreagă, dela un capăt al țării la altul, cu atrupamente pe stradă, cu aclamațiuni de oameni iluștri, cu proclamațiuni de nouă făgăduințe și de nouă programe de idei. Ar fi păcat ca numai scriitorii să rămână nemuritori și reci în fața unei vizibile evoluții.

Dar o indiferență a scriitorilor nici nu ar mai fi cu putință. Vremea, când literatura constituia un fel de stat în stat și când tot ce este un *zoon politicon* nu avea nimic comun cu indeletnicirea asta ideală și izolată, a trecut de mult și la noi. Romanticismul a rămas o meteahnă particulară și orice alcătuitor de rime de astăzi, când e vorba de existența sa și de rodnicia activității sale, preferă să se coboare dela înălțimea nebuloasă a Pegazului pe o platformă mai pozitivă și să-și aranjeze un rost mai omenesc pe pământ.

Până de curând, firește, intimitatea între literatură și între stat nu era atât de mare. De o ocrotire sistematică a autorilor și a producțiilor lor nu se pomenia. Soarta lui Eminescu o știm cu toții. Dar a venit un timp când necesitatea literaturii în prefacerile sociale din Regat a început să fie recunoscută. Statul, prin diferiții lui reprezentanți, a început să dea mai multă atenție acestei ramuri a culturii. Scriitorii de seamă au fost chemați la muncă. Unora li s'au dat însărcinări de opere cu tendințe de naționalizare. Altor li s'au dat roluri de urnire a unui curent cultural în cercurile dela țară. Bibliotecile populare au fost așezate sub conducerea lor. Iar când cu aceste și cu alte încercări s'a produs întâiul rezultat de oare-care evidență, visterul cultelor era pe-aci să înfăptuiască chiar o casă de editură pe seama tuturor scriitorilor. Povestea acestei încercări însă n'o mai spun!

În felul acesta al Statului, de a atrage pe scriitorii în scopurile sale culturale, este de sigur un mare progres, căci prin literatură, prin formele frumoase în cari se fixează atâtea lucruri folositoare pentru popor, se aduce desigur un mare spor progresului obștesc. Ceease săvârșesc domnii Coșbuc, Vlahuță, Sadoveanu, Anghel și Iosif în scrierile lor de popularizare, sau prin conferențele lor culturale, sânt prestațiuni, ce e drept pline de abnegațiune și fără câștig real pentru partea artistică a muncii lor, dar neapărat ele constituie unica hrană mai de preț, ce s'a oferit în anii din urmă pe tărâmul extra-școlar.

Că, paralel cu aceste fapte bune, se fac și abuzuri, este foarte explicabil. Politica în fiecare țară își face abuzurile sale — și nu se putea ca raportul acesta dintre stat și literatură, îndată ce depinde de capriciile politicii, să nu-și aibă greșelile sale fără număr.

Vom recunoaște că este just, ca în ori ce țară scriitorilor și artiștilor de talent să li-se înlesnească activitatea și condițiile de a crea, căci aceasta înseamnă a te pune în rândul țărilor civilizate, cari își respectă astfel intelectualitatea. Nu înțelegem însă de loc, ca din o chestiune de talent să se facă numai decât un regim de favoritism politic și din o exagerată dragoste pentru propășirea literară să se creieze o falangă de bugetivori, aleși pururea mai mult după raporturile lor individuale sau politice, decât după meritele, de cari n'au dat probă. Mai acum câțiva ani, de pildă, am avut prilejul să vedem tristul spectacol, că în fruntea unei întregi organizații culturale a ministerului de instrucție fusese introdus un diletant scriitor, cu numele puțin cunoscut, ca Duțu-Duțescu, sub șefia căruia erau chemați să lucreze puteri ca dnii Coșbuc și Vlahuță...

Tendința asta a conducătorilor politici de a selecționa pe scriitorii și a le conferi titluri, roluri și însărcinări, mai cu seamă după eu-loarea lor politică, se împotrivesc categoric principiului de folositoare reciprocitate. Și se vede această eroare mai cu seamă la modul cum sânt sprijinite revistele. Deși indicațiunile de cifre nu mă privesc dar de obicei modul de apariție al revistelor, arată totdeauna ra-

ștea, pentru a-și crea o proprie platformă și a propaga de pe ea erezii potrivnice bunului simț. Opinia noastră publică trebuie lămurită consecvent asupra acestui punct, căci astăzi, când cuvântul de ordine este, ca fiecare să fie așezat la locul său și când numărul bărbaților, cu reală autoritate și cu real talent și dragoste de muncă, se ivește în toate părțile, tirania asta, a unui ciudat soi de autorizați, este de combătut.

Presa străină și guvernul Carp. Marele ziar francez »Le Temps«, ocupându-se într'un număr recent de noul guvern al României, spune că membri principali ai noului guvern vor conduce *politica externă* a României după simpatiile lor și după mentalitatea pe care și-au format-o.

Se știe că cei mai mulți membri ai guvernului și-au făcut studiile în Germania, îndepărtându-se dela tradițiile franceze. Noul guvern deci va introduce un spirit nemțesc în conducerea afacerilor.

»Le Temps« citează apoi părerile presei germane oficioase asupra noului guvern din România:

»Norddeutsche Allgemeine Zeitung« crede că situația depinde de atitudinea partidului conservator-democrat. »Frankfurter Zeitung« spune că opinia publică i-a făcut guvernului o primire puțin călduroasă. »Hamburger Nachrichten« arată că dd Carp și Maiorescu sânt acei cari, imediat după regele Carol, au dreptul la recunoștință pentru politica lor fidelă triplei alianțe.

Vizita ministrului președinte român la Belgrad. Ziarul »Tribuna« din Belgrad anunță că d. Petre Carp, primul-ministru român, va vizita în curând capitala Serbiei.

Tupeul semit în România. E dureros de semnificativ tupeul cu care studenții evrei dela universitatea din Iași cutează să ultragieze demnitatea națională a studenției române. În răsfațul lor insolent studenții evrei au împărșiat adică un *manifest* vezi Doamne, în care protes-

tează împotriva studenției române pentru că aceasta — după cum am arătat în primul nostru de eri — a avut frumoasa bărbăție de a se împotrivi introducerii spiritului semit în Teatrul Național din vechea capitală a Moldovei. Acest »manifest« băjbăe de grosolanii triviale la adresa studenției române și răsfrânge într'un mod uimitor gradul nemaipomenit până la care a putut să se avânte obrăznicia poroditelor lui Sem.

Tendința studenției evreiești e evidentă. Ea vrea să umfle incidentul la proporțiile unui scandal internațional ca să se repercute în întreaga presă evreiască de pe continent. Reproducem aici drept specimen de insolentă un singur pasaj din manifest:

Cerem ca piesa »Sacrificiul«, să fie cât de curând din nou preprezentată, cu artista Francesca Rozan în rolul respectiv,

Și asigurăm pe majoritatea studenției universitare, care nu s'a asociat la aceeași manifestație — dând astfel dovadă că a priceput adevăratul interes național de a nu împiedeca populația evreiască de a se apropia de sufletul românesc, ci de a-i deschide larg porțile instituțiilor de cultură și de artă, că acesta este singurul mijloc eficace pentru solidarizarea tuturor elementelor țării și pentru consolidarea națională.

Dorința noastră este, ca toți acei, ale căror sentimente au fost atinse de pornirea sălbatecă a acelei părți din studenție care compromite ordinea și renumele cultural al celei de a doua capitale, să desaprobe alături de noi acel incident degradator. Strânși uniți să apărăm demnitatea orașului și a țării grav atinse prin manifestația nedemnă din seara zilei de 8 Ianuarie.

Să luptăm din răspuțeri pentru evitarea pe viitor a unor asemenea acte regretabile, pentru asanarea acestor moravuri cari ne degradează și astfel vom asigura țării noastre un loc printre țările civilizate.

În »ghivaltul« lor vajnicii patrioți dela Iași au mers și mai depa te. Au cerut intervenția dlor P. Carp și P. Arion, a primului-ministru și ministrului instrucției publice solicitând ancheta.

Credem că guvernul va găsi mijloacele potrivite pentru a rețea cerințele acestor patrioți prea exuberanți și a feri demnitatea studenției române de o umilire rușinoasă. Chiar dacă atitudinea studenției ar fi fost exagerată, degenerarea incidentului în acțiuni de compromitere a prestigiului țării, îndreptățește pentru o legitmă reparație nu pe studenții evrei, ci pe studenții români, cari au simpatia Românilor de pretutindeni.

Chestia facultății italiene. Din Viena ni-se scrie: Chestia facultății italiene pare a avea din nou să lupte cu opoziția Slovenilor, cari ame-

nință să obstrueze în Cameră, proiectul relativ la facultatea italiană. Joi, șefii diferitelor partide ale Slovenilor de sud au avut două întrevederi cu ministrul instrucției contele Stürgkh, cu care prilej s'a desbătut chestia facultății slovene, ca prețul votării proiectului pentru facultatea italiană prin cameră.

În urma pretențiunilor imposibile ale Slovenilor tratativele au eșuat. Slovenii pretind: ca facultatea italiană să nu se ridice în Triest și nici în alt oraș litoral; ca examenele de stat date în Agram să aibă egală îndreptățire cu ale celorlalte universități din împărăție; că pe lângă universitatea din Praga ori Cracovia să se instituie docenți sloveni și în sfârșit, ca guvernul să promită că în timpul cel mai scurt posibil va înființa în Laibach facultate de drept slovenă.

Referitor la încercările Slovenilor, conducerea partidului italian spune, că deslegarea chestiei facultății italiene nu suferă nimic prin pretențiunile Slovenilor, cu atât mai puțin, că președintele comisiei bugetare baronul Chiari a declarat, că întâi se va desbate proiectul facultății italiene și numai apoi se va intra în discuția bugetului.

Socialiștii și urcarea contingentului. Partidul social-democrat a pornit o acțiune violentă împotriva urcării contingentului recruților, hotărând să publice o broșură, în toate limbile țării, chemând pe toți la luptă.

La 12 Februarie vor organiza în toate centrele mai mari întruniri de protestare.

Obstrucție. Se pare că opoziția s'a hotărât definitiv să obstrueze proiectul despre prelungirea privilegiului băncii comune.

Oratorii opoziționiști, atât kossuthiști cât și justhiști, vorbesc pe lung și lat despre câte de toate, numai ca să amâie votarea.

În ședința de azi au vorbit opoziționiștii kossuthiști.

Discuția se va continua în ședința de Luni. Marți va lua cuvântul și contele Tisza.

portul lor cu guvernele. În opoziție revistele sânt de obicei mult mai slabe, onorariile scad colosal, colaboratorii fug în toate părțile, dar de câte ori în schimb oamenii domnului Holban dela »Revista Ideală«, sau amicii dlui Pătrașcu dela »Arta și literatura română« se apropie de vre-un buget binevoitor, sântem surprinși din nou cu învierea unor reviste, crezute de mult dispărute. Sub puterea magică a bugetului se fac deci multe minuni în lumea revistelor.

Așa, de pildă, povestesc rău-voitorii »Vieții Românești« dela Iași, că rolul ei cultural se va reduce în cele viitoare, căci acum va intra în circulație, pe la toți prefectii și inspectorii, vechiul organ al »Junimei« politice-literare, »Convorbiri literare«, de care, atrași de viața nouă, s'au apropiat și se vor apropia mulți scriitori de pe aiurea. Noi însă nu credem că destoinica revistă din Iași să se fi sprijinit numai pe temelul ei politic și afirmăm că e mai bine înrădăcinată în publicul cetitor, decât să-și cedeze terenul alteia...

Ori cum însă, astea și alte multe amănunte, ce se așteaptă dela noua schimbare politică și dela constituirea unui guvern, din care face parte un literat de seama lui Delavrancea, fră-

mântă astăzi pe scriitori. Care va fi soarta scriitorilor sub dominațiunea noului budet? Ce se va face cu direcția lui Sadoveanu? Cine-i presuntivul director Stamatin la Iași? Care va fi prețul colaborării la o revistă guvernamentală? Întrebările curg gârlă, speranțele se aprind. Gârleanu îi mângăie pe toți și le desenează perspective. Iar de pe stradă se aud strigătele micilor împărșitori de gazete: »Citiți, mă rog, programul noului guvern cu împărșirea bunurilor de mână moartă!«

„Faptul divers“.

De Emil Gârleanu.

Veți fi auzit de multe ori, cum unii critici aruncă asupra unor scriitori învinuirea, că nu au dat în cutare pagină a lor decât un »simplu fapt divers«. Prin aceasta criticul vrea să arate că scriitorul a pâlsmuit numai o întâmplare obișnuită, o întâmplare comună, una dintre sutele pe care orașele mari le dăruiește, zilnic, gazetelor locale. Căci »faptul divers« e o născocire a gazetarilor, Faptul divers e rubrica în care reporterii înșiră, pe fugă, cu o singură muiare a condeiului în călimară,

cutare omor, cutare sinucidere, cutare dramă familiară. Trei rînduri: »In strada X, domnul Y, prinzându-și soția în flagrant-delict cu domnul Z, i-a ucis pe amândoi cu câte un foc de revolver«. Acesta e un fapt divers. E un fapt divers sinuciderea bieteii fetițe, moartă în fața trenului, sub roțile balaurului de fier, în vestita Stație B. M. E un fapt divers sinuciderea cutărui sculptor cunoscut dintr'o pricină de dragoste. E un fapt divers împuscarea amantului vinovat, de cătră femeia des-nădăjduită, într'un vestit local de petrecere. Toate aceste sânt fapte diverse, pe care politica le împărșește din două cuvinte reporterilor, în clipa din urmă, când gazeta e în mașină, și când, peste un cias, foaia trebuie împărșită în cele patru colțuri ale țării. Reporterul le scrie grăbit, și aleargă după altele. Faptul e ceace s'a întâmplat, deosebirea dintre ele, diversitatea lor, a botezat o nouă coloană în gazetărie.

A! dar când ai sta să cercetezi, să adâncești aceste fapte diverse, să le ații în tot înțelesul și în toată adâncimea lor, să străbați și să desvelești toată forma sufletească a eroului unui asemenea întâmplări, atunci vei vedea că ceace e înregistrat ca un biet »fapt divers« e însăși viața. Însăși taina ei.

Dési Mór

CLUJ—KOLOSVAR, str. Szentegyháza nr. 6.

vopsitor și curățitor chimic
de haine

Fabrica: str. Sörház nr. 1.

Vopsește și curățește după sistemul școale
de specialitate din Germania!

Specialist în vopsirea hainelor de doliu.

!! Dési vopsește, curățește !!

Statistică românească

— In jurul unei propuneri. —

In numărul 6 al »Tribunii« se face propunerea de a se organiza un recensământ oficial al poporului românesc din Ardeal și Ungaria. Conducerea lucrărilor ar fi să se facă de către partidul național »cu ajutorul preoților și învățătorilor« și »prin organismul partidului național întreg, cu oamenii săi de prin comitate«. Materialul astfel adunat s'ar înainta apoi comitetului central al partidului care ar însărcina »bărbații cunosători în statistică« cu prelucrarea lui.

»Tribuna« a fost totdeauna o adevărată tribună dela care orice chestiune internă românească s'a discutat cu toleranță, admitându-se orice părere, dacă ea pornea din dragostea adevărului. In discuția asupra recensământului românesc cred că de asemenea trebuie să ne călăuzească dorința de a găsi calea adevărată spre acest scop. Autorul propunerii de dăunăzi îmi va permite deci să-mi expun și eu părerile în chestiune.

Când am citit întâi propunerea de sale, mi-am zis: iată o propunere care exprimă o veche idee predilectă a mea și care mă preocupase multă vreme pe mine și sânt sigur pe atâtea alte persoane. La noi sânt o mulțime de asemenea chestiuni cari preocupă pe o seamă de minți dezinteresate, sânt dorinți cari plutesc oarecum în văzduh, și cari totuș nu se realizează fiindcă nu se găsește nimeni care să se dedice cu tot dinadinsul înlăturării lor.

Sânt deci mulțumitor autorului acelei propuneri că a pus-o în discuțiune și e de dorit ca ea să nu rămâie, ca atâtea altele, nerealizată.

Găsesc însă că *partidul național, cu actuala-i organizație nu va putea să ducă la îndeplinire această lucrare mare și grea a unui recensământ exact, cuprinzând pe toți Românii din țară.*

Avem astăzi vre-o 3500 sau 4000 de comune adică locuite fie exclusiv fie în parte mare sau mică de Români. Facerea unui recensământ reclamă deci o organizație

Căci ce e existența aceasta dacă nu o înlăturare de *fapte diverse*, o înlăturare de întâmplări cari, toate la un loc, alcătuiesc romanul unui om. Nu e fapt divers care să nu poată da prilejul unei capodopere, unei nuvele sau unui roman care să închege pentru veșnicie una din fețele lumii aceștia.

Firește că sub condeiul reporterului orice dramă rămâne supt rubrica faptelor diverse, dar aceiaș întâmplare căzută sub lumina unui adevărat talent poate da prilejul unei lucrări de seamă.

Nu e ușor lucru să înalți, ca Maupassant spre pildă, întâmplările »banale« la adevărate lucrări de artă. Dar tot pe atâtea de greu e și să-ți dai seama când o asemenea lucrare a isbit să se ridice de-asupra paginilor obișnuite, și dintr'un simplu *fapt divers* să facă un fapt veșnic adevărat. Și Maupassant a fost învinuit că n'are stil *polifonesc*, în stil de *proces verbale*, dă în paginile lui, simple *fapte diverse*. Dar părerea acestor critici a rămas doar ea un *fapt divers*, iar opera lui Maupassant una dintre operile cele mai adânci ale literaturii franceze.

De aceia când unii critici învinovătesc pe scriitori că au dat simple fapte diverse, ar trebui să cerceteze bine dacă învinuirea lor e dreaptă, și dacă nu cumva dintr'o simplă obișnuință, — nu vreau să zic *nepricepere*, aruncă un cuvânt care dacă poate părea sec, poate să cuprindă totuș înlăuntrul lui miezul unui adevăr adânc.

vastă care să se întindă asupra acestui număr întreg de comune.

Și-apoi trebuie o organizație desăvârșită cu o autoritate nu numai morală ci și materială asupra organelor sale, altfel nu se va putea garanta exactitatea și siguranța rezultatelor. In fața unor rezultate *aproximative*, și șovăitoare va fi lucru ușor pentru guvern să conteste exactitatea lor, opunându-le cifrele sale sprijinite măcar pe superioritatea *formală* a organizației oficiale de care dispune. Străinătatea nu va putea adopta în calculele sale decât rezultatele acestui recensământ oficial.

Pe de-asupra vine altă greutate. Recensământ înseamnă numărătoare stării populației într'un moment dat. Ea nu va putea fi prelungită timp de mai multe săptămâni sau luni, căci atunci nu va putea arăta starea unui singur moment, fixată pentru totdeauna în oglinda statistice. Nu vom putea însărcina deci cu facerea numărătorii un număr mai restrâns de agenți cari să colinde din sat în sat căci rezultatele strânse de ei nu vor putea avea pretenția unei lucrări științifice. In Viena bunăoară anul acesta s'au angajat 30,000 de persoane cari au făcut totuș lucrarea recensământului în vreme de 10 zile. Și cum Viena are o populație de 2 milioane 50,000 de suflete după rezultatul recensământului dela 31 Decembrie 1910, pentru un popor de 3 milioane, împărțiat pe teritoriul unui număr de vre-o 24—25 de comitate, vă închipuiți câți agenți numărători vor trebui!

Când va ajunge însă partidul național la acest grad de organizație, ca să dispună de un număr asemănător de persoane? Și când va putea să-și întindă, rețeaua organizației până în ultimul sat din creierul munților, ca să poată face o asemenea lucrare?

Când ne gândim că azi el nu are organizații serioase nici în centrele orașenești, de unde să sperăm că lucrarea asta se va săvârși în curând? Pentru aceia citind »propunerea« din nro 6 al »Tribunii« am crezut că vre-un om de spirit vrea să facă ironii la adresa organizației partidului, cerându-i un lucru atât de mare, pe când el nu-i pregătit nici pentru lucrări mult mai apropiate de menirea sa, cum sânt alegerile parlamentare sau pentru comitat, oricât am dori să vedem contrarul realizându-se cât mai de grabă.

După părerea mea singurele corporații în stare să facă o numărătoare exactă ar fi *cele două biserici românești*. Ieste atât de aproape de mîntea omului lucrul acesta, încât ne mirăm cum nu a fost realizat până acuma.

Rezultatele dobândite prin cele două biserici, ar putea fi adunate și prelucrate fie de Asociație, fie de partid. Eu aş propune însă o comisiune mixtă numită din reprezentanții celor două biserici. Ar fi în acelaș timp o legătură care ar simboliza unitatea națională între ieie, *superioare oricărei alte considerații* și ar putea fi începutul unei apropieri nu pe terenul dogmatic, dar pe terenul intereselor naționale, păstrându-și fiecare independența și autonomia religioasă și administrativă.

Și s'ar mai putea realiza și altceva: nu numai facerea unui recensământ, ci și organizarea unui *serviciu statistic permanent*. In biserica ortodoxă avem toate condițiunile date și există și rudimentele acestei importante organizații. Listele parohiale,

apoi datele despre nașteri, decese și căsătorii, toate sînt la dispoziția parochului. Ar trebui cel mult să se facă o augmentare și completare a acestor lucrări.

Chestiunile principale ar fi: Natalitatea, mortalitatea și nupțialitatea.

Cauzele mortalității (natura boalelor de cari au pătimit persoanele moarte) cu deosebită atențiune la mortalitatea copiilor. Concubinația.

Emigrarea (în America și România mai ales).

Starea culturală (numărul știutorilor și neștiutorilor de carte, al persoanelor cari știu și alte limbi, ungurește, nemțește etc. vârsta lor).

Starea economică, întinderea și valoarea imobilelor românești, sarcinele și datoriile ce, le încarcă izvoarele de venit, numărul meseriașilor și comercianților români).

In sfârșit numărul și starea economică a străinilor din localitate, întru cât constatarea lor exactă e cu puțință.

Am *dobândi* prin acest nou serviciu statistic, un puternic mijloc de a ne cunoaște, și numai cine se cunoaște, poate să lucreze la îndreptarea relelor de cari suferă.

Un cetitor.

Politica Sașilor.

Niciodată politica »fraților« noștri Sași n'a fost atât de agresivă pentru noi ca în zilele de azi. Dimpotrivă, erau chiar vremuri când anumite elemente mai tinere. Sașii »verzi«, măturisiau oareșicari simpatii pentru noi și lupta noastră împotriva guvernelor ungurești.

Elementele aceste săsești radicale au editat în Sibiu chiar și un ziar săptămânal »*Bürger Zeitung*«, făcând opoziție Sașilor căpătuiți din mila guvernului și făcând deputaților sași aspre imputări că nu apără cu destulă energie interesele poporului. Și, drept pildă de urmat, ne dezignau pe noi Românii. In fruntea acestei opoziții mergea profesorul Rudolf *Brandsch*, care a și înființat ziarul opozițional.

Vremile s'au schimbat. Dlui *Brandsch* i-s'a dat un cerc electoral și, ajuns deputat, D-Sa numai decât a încuviințat politica combătută înainte.

Di asesor ronsistorial Nicolae Ivan din Sibiu, jignit de disconsiderarea fațăș de care se împărtășesc Românii din partea Sașilor cu toate prilejurile, i-a adresat dlui *Brandsch*, prin »*Telegraful Român*«, o scrisoare deschisă (reprodusă și de »*Tribuna*«), rugându-l să se declare dacă admite acest fel de »conlucrare«. Opoziționalul de odinioară a și făcut declarații în cari spune cam următoarele:

1. »*Sibiul și părțile cele mai multe ale comitatului Sibiu sânt proprietate săsească, — și e datorința noastră națională să nu lăsăm nici un mijloc nefolosit — și cu toată încordarea puterilor noastre — să stăruim, ca să finem această stăpânire pe seama noastră*«.

2. »*In lupta economică ce o purtăm cu Românii, dornici și năvălitori de a ne scoate din stăpânire, este datoria noastră sfântă și națională să ne organizăm, căci învingerea va fi pe partea celui ce își organizează trupele mai bine, și de aceea nu vă dăm dreptul să ne faceți imputări, când stăruim să menținem stăpânirea avută*«.

Di asesor N. Ivan, înregistrând aceste declarații, le face următorul comentariu cu care ne identificăm și noi:

„Așadar privilegiile și prerogative vechi, *Sächsischer Besitzstand* intact — ocrotirea stăpânilor, acestea le cereți D-voastră, iar legile eterne, în numele cărora cerem noi dreptate pentru toți, egalitate și frățietate, cultură și libertate, pentru D-voastră, altcui creștini buni — sânt *lucus a non lucendo*.

Frumos, foarte frumos! Și aveți până la un loc toată dreptatea să ne tratați așa. Am fost „*misera plebs contribuens*”, popor slab, neorganizat, fără pic de demnitate națională, am îngărat pe toți dușmanii cu munca și cu sudoarea noastră, v'am făcut orașe înfloritoare și v'am ridicat industria și comerțul unde îi aveți azi — cu banii noștri.

Și până ce vom fi turmă bună de muls și de tuns, stăruți mai departe în direcția apucată, considerați-ne slugi, și pe d-voastră socotiți-vă stăpâni — și stăruți pe lângă privilegiile vechi, pe lângă „*Sächsischer Besitzstand intact*” și alte favoruri, de cari vi-s'a făcut parte din belșug în contul nostru. Doar așa tot ne veți putea trezi din letargia în care am căzut, în raporturile noastre față de d-voastră, stăpânii și jupânii noștri, și ne veți face să cunoaștem și pe mulți dintre ai noștri, cari umblă cu doi bani în trei pungi, stăruind mereu să fim pașnici, blânzi și, după zisa scripțurii „dacă ni-se dă o palmă pe o parte a obrazului, să întorcem și pe cealaltă” — ca să dovedim, că sântem în deplin acord cu învățăturile creștinești.

Dar înlături cu vâlcăratul!

Tânguirea este bocitul babelor — și ne face și ridicoli în ochii străinilor.

La lucru — la lucru să ne vedem, cei ce ținem că umilirea este o stare rușinoasă pentru indivizi ca și pentru popoare întregi.

Nu chem pe nimenea la războiu, dar la lucru chem pe toți cei ce țin să fie și socotiți între aleșii neamului, — și atunci vom vedea cum stăm cu „*Besizstand*”-ui intact.

Scrisori din București.

Partidul Românilor macedoneni. — Mișcarea comercianților și meseriașilor. — Din programul noului guvern. — Urcarea salariilor învățătoarești. — O nouă școală de adulți

București, 14 Ianuarie.

Românii macedoneni s'au constituit într'un partid naționalist, a cărui deviză este ca întreaga mișcare națională a fraților dela Pind să fie concentrată la ei acasă și condusă de reprezentanții poporului în deplin acord cu reprezentanții legali și oficial recunoscuți de guvernul otoman. Acest partid și a înființat o gazetă săptămânală, „*Correspondența Balcanică*”, al cărei rost este de a spune lucrurile pe șleau, de a denunța și a infiera pe toți pehlivanii, cari cred că chestiunea aromânească pentru care budgetul statului aromân face sacrificii, va continua să fie un mijloc de parv-nire. Pentru cine cunoaște felul cum a fost exploatarea de unii chestia aromânească, apariția noului ziar este cât se poate de motivată. Prea s'a făcut multă gălgăie, prea a fost indus în eroare publicul românesc cu „*progresul*” ce s'ar fi realizat în Macedonia. E timpul să se spună adevărul spre a se putea începe odată adevărata operă de regenerare. Frumoase sânt cuvintele, prin cari noua gazetă își fixează programul:

„Dată fiind situația Aromânilor și înalta bunăvoință de care se bucură din partea bărbatilor luminați ai actualei Turcii, amestecul mai departe al persoanelor din coteria politică a țării, de parte de-a aduce vr'un folos, aduc numai zădărnicierea propagandei noastre și grăbirea dezastrului definitiv.

Experiența de 45 de ani, de când s'a deschis procesul de propagandă culturală în Turcia, ne a învățat destulă minte și constatăm cu durere, că atât în privința învățământului, cât și în privința raporturilor cu frații noștri rădăciți și a celorlalte chestiuni vitale pentru un neam, modul de conducere și orientare detestabilă din București n'au putut să fie decât fatale.

Chestia noastră nu este o Eucubă, cum a afirmat acum doi ani și jumătate actualul prim-ministru al României. Soluția ei este foarte ușoară, foarte simplă.

S'a înlăturat amestecul partidelor politice și s'a înlocuit prin amestecul unei coterii de politicieni ordinari, de pehlivani perversi.

Poporul aromân nu înțelege de loc amestecul acestor domni, cari de pe canapelele din București își dau aerul de conducători și îndrumători.

Vom vedea întrucât noul ziar va contribui la asanarea stărilor de lucruri din Macedonia. Fiecare Român îi dorește tot succesul.

Printre comercianții și meseriașii din țară se observă o vie mișcare. În adunările cari au avut loc până acuma, această breaslă de producători a adus hotărârea de ași pune în unele cercuri candidații lor, pentru ași putea avea reprezentanții lor în parlament. Ar fi bine ca acțiunea lor să fie încoronată de succes. Din partea guvernului li-s'a promis meseriașilor și negăstorilor o seamă de reforme menite a le ușura mult situația. Măsurile promise sunt de natură de a satisface cererile formulate în campania dusă în trecut de negustori. O singură reformă promisă menită însă discuție E vorba de legea privitoare la monopolul cărciumarilor. În intențiunile electorale, pe cari partidul dela putere le-a ținut, oratorii au declarat că guvernul va desființa monopolul băuturilor spirituoase la orașe, rămânând pentru sate dispozițiunile de mai înainte.

Firește măsura poate fi favorabilă cărciumarilor. Când te gândești însă la ravagiile, pe cari le face alcoolismul la orașe, ca și la sate, ai convingerea că ar trebui să se restrângă și mai mult comerțul cu băuturi alcoolice. Câte familii din cartierele marginase ale orașelor n'au ajuns în cea mai neagră mizerie din cauza acestui flagel. Ba s'ar putea spune că la orașe această plagă a făcut și face mai multe victime decât la țară.

În programul său de activitate, noul guvern a anunțat că va aduce o lege pentru asigurarea meseriașilor și lucrătorilor pentru timp de boală și pentru vremea când etatea nu le va mai îngădui să poată să-și câștige existența prin munca lor. Spre acest scop lucrările au început de pe acuma. În vederea organizării unei instituțiuni pentru asigurarea muncitorilor și-a meseriașilor în cazuri de boală, în invaliditate și bătrânețe, ministrul industriei a lansat o circulară către directorii fabricilor și ai diferitelor ateliere, prin care le cere să alcătuiască o listă, care să cuprindă datele exacte de pre numărul, etatea și naționalitatea oamenilor angajați de ei. Crearea unei asemenea instituțiuni, adăogă numita circulară, este chiar în interesul patronilor. Căci prin ea se dă lucrătorilor siguranța de ajutor în cazurile de nenorociri provocate de boale și de accidente. Ea scutește pe de altă parte pe patroni de o sumă de inconveniente. Se afirmă că această lege va veni în desbaterea parlamentului printre cele dintâi în sesiunea ce vine.

În cercurile învățătoarești a produs o mare bucurie declarația noului guvern că cererea atât de îndreptățită a învățătorilor de a li-se urca salariile va fi satisfăcută. Cu toate că al lor este meritul de a fi ridicat satele din noaptea întunerecului și-a mizeriei, învățătorii au rămas tot în situația tristă de mai înainte, muncind din greu spre a-și putea susține familia din cei optzeci de lei pe lună. Meritele și îndreptățirea cererilor învățătorilor au fost recunoscute de toate guvernele. Guvernul trecut alcătuise chiar un proiect, care prevedea urcarea lefurilor învățătorilor să-

tești. A venit însă schimbarea de regim, care a împiedecat aducerea la îndeplinire a acestui proiect.

Presă din țară, fără deosebire de nuanțele publice comentează în chip favorabil acest punct din programul conservatorilor. Căci este „una dintre acele chestiuni, cari nu vor întâmpna nici odată opoziție, oricare ar fi guvernul din partea căruia s'ar propune soluțiuni de îndreptare și propășire”. Unele ziare propune ca din împrumutul ce se va face pentru armată să se dea 20—30 de milioane pentru tribuțiile învățământului sătesc.

Din această sumă să se sporească pe de-o parte lefurile învățătorilor, iar pe de alta să se ridice localuri de școală în comunele, unde nu sânt. Propunerea aceasta pare a fi de altfel cea mai potrivită.

Duminecă se va inaugura la Sinaia noua școală de adulți „*Carmin Sylva*”. Direcțiunea acestei școli a fost încredințată d-lui G. D. Muger, unul dintre cei mai harnici institutori. Memria școlilor de astfel este îndeobște cunoscută. Și dacă e ceva de observat, este faptul că la țară cursurile lor sânt de multeori neglijate, ceea ce face ca absolvenții școalelor primare dela țară să uite în scurt timp ceea ce au învățat.

Correspondent.

Gheorghe Brancovici II.

Profesorul Ioan Radonici dela universitatea sârbească a publicat o serie de documente importante privitoare la istoria Sârbilor din Ungaria în veacurile XVI, XVII și XVIII.

Documentele acestea sunt grupate în jurul unor personalități marcante ca Pavel Bakici, Gheorghe Brancovici și patriarhul sârbesc Arsenie Csernovici.

Despre cuprinsul cărții lui Radonici s'au publicat două referate amănunțite în revista istorică *Századok*, după care dăm și noi părțile privitoare la pretinsul despot Gheorghe Brancovici, fratele mitropolitului Sava II din secolul XVII.

Familia aceasta Brancovici era așezată pe la sfârșitul secolului al XVI-lea în Banatul Timișan. Sava Brancovici I, făcând lui Sigismund Rákoczi însemnate servicii la recuparea Lipovei din mâna Turcilor, a fost dăruit cu câteva moșii în comitatul Aradului. El purta titlul de mitropolit al Ardealului și locuia în Boroșineu. La 1627 își zălogoeste moșiile pentru suma de 250 fiorini ungurești, ca să aibă cu ce să hrăni de pe o zi pe alta, cât timp va mai fi în viață.

La 1668 Sava Brancovici al II-lea este mitropolitul Ardealului. În casa acestuia apare mai întâi Gheorghe, care pe baza unor documente afirmă, că e umătorul despotilor sârbești și își zicea, Gheorghe Brancovici al II-lea. Mitropolitul Sava II îl numește frate al său și ca atare îl recomandă și la curtea din Moscva. Nu e însă deplin dovedit, că au fost frați.

Gheorghe a călătorit și prin Constantinopol, unde și-a câștigat unele legături. Afiland despre aceasta principele Apafi I-a încredințat cu misiunea diplomatică de a reprezenta și apăra înaintea porții otomane interesele opoziției maghiare „contra tirăniei insuportabile a Habsburgilor”. Gheorghe însă a procedat tocmai invers: la 1673, prin mijlocirea residentului austriac Kindsberg, și-a oferit serviciile împăratului Leopold I. contra Maghiarilor cu condiția, ca împăratul să-i stea în ajutor spre a putea ajunge în demnitatea despotilor sârbești de odinioară, căci Sârbii știau, că lui i-se cuvine această demnitate în părțile Belgradului („quia isti Rasciani sciunt, quod in provinciis versus Belgradum praecedessorum nostri erant antea principes ipsorum”). — El a umblat și pe la curtea lui Șerban Cantacuzino și pe la patriarhul din Constantinopol Calinic al VII-lea, către care se adresează

DAJKOVITS E.

Atelier de fotografii artistice,
— — de primul rang. — —

ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după
fotografiile vechi și noi în mărime naturală,
expuneri de obiective speciale pentru interioruri,
acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate.
Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas

old la 1687 indemnându-l să-l cheme po-
tele ortodoxe la o cruciată contra semilu-
tăci cu principele Șerban Cantacuzino ar
ms. în privința aceasta, la deplină înțele-
La 1690 a dat Leopold mai multe ma-
asigurând de protecția sa și pe Mace-
(gentem Macedonicam) și cercând a-și
de stăpânirea împărătească și asupra Bul-
Sârbiei și Albaniei. Dar cruciata plă-
s'a zădărnicit din cauza imbecilității co-
anților austriaci. Urmarea a fost, că Sâr-
ari au fugit de spaima Turcilor, s'au așe-
Ungaria la 1690.

Gheorghe Brancovici se vede, că era om
recere la Sârbi. Altfel nu s'ar prea putea
ge, de ce se temeau așa mult de el ge-
austriaci și de ce chiar Ludovic de
en, — învinuindu-l că ar fi un periculos
postor" și „agitator" — îl deține și îl ares-
trimitându-l mai întâi la Sibiu, apoi la
Aici a fost internat 3 ani într'un spital.
după aceea i-s'a dat locuință într'un hotel
„*ursul de aur*". Proprietarul hotelului
ner s'a plâns de repețe ori, că Gheorghe
ncovici („*dieserrai zische Obriste*") prin
și purtarea sa sgomotoasă îi alungă toți
peții.

La 1702 afacerea lui Glt. Br. ajunge înain-
consiliului militar, care pe baza unor cer-
ri constată, că acest Gheorghe Brancovici
e descendentul familiilor *Brancovan sau*
Brancovici ci după originea sa un simplu
valah din Transilvania și supus al bătrânu-
Teleky decedat (*ein gemeiner Vallach aus*
Lebenbürgen und zwar des verstorbenen
von Telleky unterthan von Geburt aus sey).
El și-ar fi procurat cu 150 ducate — după
mărturisirea unor călugări („*nach Aussafe ge-*
esser darüber verhärter calugger") dela pa-
rului Arsenie din Ipek niște dovezi, cari îl
ezintă ca urmaș legitim al legilor Sârbiei.
ajutorul acestora și-ar fi exoperat apoi la
33 diploma împărătească, prin care și Leo-
ld îl recunoaște de atare, acordându-i tot-
ată și predicatul de *Podgorița* și numin-
el „principe al sfântului imperiu roman".

În Viena făcu Brancovici cunoștință cu ener-
gul mitropolit al Ineului, *Isaia Diacovici*,
re în fruntea unei deputațiuni sârbești inter-
te pe lângă împăratul Leopold, rugându-l
libereze pe G. Brancovici și să-i acorde
rentă anuală, din care să poată trăi. Leo-
ld împlini numai partea din urmă a ce-
rii: îi acordă renta, dar nu vor să-l libereze.
împotrivă, situația lui Brancovici se agrava-
ază, când curtea din Viena află, că el stă
legături și cu Rusia.

În vara anului 1698 petrecând țarul *Petru*
Mare câțeva vreme în Viena, Brancovici îl
gă și pe acesta, să insiste, ca Leopold să-i
lea moștile ungurene și ardene ale lui G.
Brancovici și predicatul *Paleolog*, care
s'ar cuveni ca moștenire dela mamă-sa. Nu
reșește însă nici de astădată.

După cercetarea din 1702 i-se făcu lui Leo-
ld din partea unei comisii propunerea de
-l transporta pe Brancovici din Viena la Eger
Boemia, izolându-l astfel, ca să nu mai
poată susține legături „cu Sârbii, Turcii, Va-
hii, Moldovenii, Moscoviții" etc.

Leopold aprobă propunerea aceasta, dar cu
condiția ca Brancovici să fie bine tratat și în
Eger („*doch solle er Brankovith wohl gehal-*
ten und tractirt werden"). Totodată îi asigu-
rează o rentă anuală de 1000 fl.

După 11 zile de călătorie, sub pază mili-
tară, ajunge Brancovici la 9 Octomvrie 1702
în Eger, unde avea să rămână până la sfâr-
șitul vieții. Din Eger se plânge adeseori, că
nu i-se plătește regulat renta, cere să i-se
permiță a se așeza în Praga ori în Karlsbad.
Dar cererile lui rămân zadarnice. Se vede
însă, că nu o duce tocmai rău nici în Eger.
Din documentele publicate de Radonici reiesă
chiar, că G. Brancovici făcea, împreună cu
fratele său mai mic, Ioan Brancovici de Li-
pova, lux princiar, purtând haine cu butoni
de aur, mănuși albe, nădragi de mătăasă vânătă
și ciorapi de mătăasă roză. Se și pudrau amân-
oi. Avea un secretar (Ioan Rohrer), un jidov
de casă (Levin Mayn) 2 servitori, o servitoare
de locuință luxoasă.

S'a încurcat însă în multe datorii. Nemulțu-
mit cu traiul său, se plânge necontent și lui

Iosif I, că e ținut în robie mai bine de un de-
ceniu, fără ca să fie vinovat de vre-un delict.
Din contră el a făcut dinastiei servicii foarte
mari și însemnate.

În 19 Decemvrie 1711 moartea îi curmă
toate suferințele și nemulțămirile. În urma lui
a rămas o datorie de 1522 fl. și 3300 cr. (și
s'abia fusese nevoit să și-o amanezeze!)

Cu înmormântarea lui s'au cheltuit 6 fl. 42
cr. (3 fl. sicriul, iar 1 fl. 30 s'a plătit celui ce
l-a dus la groapă). Cei din Viena ceartă în-
tr'un rînd aspru camera boemă, fiindcă nu i-a
plătit la Brancovici regulat renta („*dass es*
eine nubillige Sache wäre, wenn manden Herrn
Despot, welcher ex nullo delicto, sondern allein
ex ratione status verwahrt wird, mit den
nothwendigen alimentationsmitteln nicht suc-
curieren sollte").

Documentele rămase de G. Brancovici s'au
dat la 1717, după repețele cereri, lui I. Brancovici
de Lipova, dela urmașii acestuia au ajuns la o
femeie din Belgrad, Ecaterina Demetrovici și
târziu de tot la Academia sârbească, iar o
parte mai mică la arhimandritul și istoriogra-
ful *Harion Ruvartz*, care le-a dat dlui Ra-
donici spre studiere.

Din toate aceste documente interesante fi-
gura lui G. Brancovici apare ca a unui băr-
bat îndrăzneț, dar fără noroc. Că nu vor fi
lipsite de orice temeii ambițiile și pretențiu-
nile lui ar putea să dovedească în câteva îm-
prejurarea, că atâtea capete încoronate stau
cu el de vorbă și par a-l lua în serios. Pe
de altă parte rezultatul cercetării din 1702 nu
e destul de convingător. Mărturisirea călugă-
rilor ascultați cu acel prilej a putut să fie și
adevărată și neadevărată. Nici afirmarea, că
G. Brancovici ar fi fost „simplu valah din
Transilvania", nu e dovedită. De altfel noi am
dori să fie adevărată această afirmațiune. Am
avea atunci în G. Brancovici un tip de „iobag
valah", care prin șiretenia, îndrăzneala și is-
tețimea lui a fost în stare să seducă atâția
domni, vlădici și împărați.

Ar fi fost însă în veacul al XVII-lea așa
ceva cu puțință? Ne îndoiim.

Pe de altă parte, dacă s'a știut la curtea
din Viena, că documentele lui G. Brancovici
sunt numai niște șornituri, pentru ce atâtea
solicitudini din partea împăraților pentru el,
care e păzit ca un ou roșu, și pentru ce sunt
certați cei din Boemia, cari nu-i administreză
regulat renta acestui „despot" arestat fără
nici o vină a lui („*ex nullo delicto*"), ci nu-
mai dintr'o rațiune de stat („*ex ratione status*")?

I. L.

Cronica teatrală.

— Compania Davila. —

De Zaharie Bărsan.

Di Al Davila e un «om de teatru» în cel mai
adevărat înțeles al cuvântului; au ajuns s'o recu-
noască asta chiar și dușmanii D-Sale. O cultură
frumoasă literară, o înțelegță vie, o energie de
fier, în gust ales și rafinat — și pe de-asupra o
adâncă și sinceră pasiune pentru arta teatrală l'au
ridicat în curând la locul, pe care-l merita în con-
siderația publicului. Autor al frumoasei piese is-
torice «*Vlaicu Vodă*» în care ne-a dat câteva
pagini de versuri admirabile, în curând s'a sim-
țit ademenit de lumina rampei și după ce a ple-
cat dela direcția Teatrului Național, însoțit de
câțiva artiști de talent ca Bulandra, Manolescu,
și Dnele Sturza, Giurgea și Voiculescu, și-a for-
mat trupa sa proprie și-a început să joace și el
în tovarășia celorlalți.

Așa s'a format acum trei ani Compania Davila,
privită cu înțoială de unii, dar destul de simpa-
lizată de o parte a publicului bucureștan ca să
poată avea săli pline și prin urmare îndemn la
muncă serioasă.

Dela început această trupă a impus prin an-
samblul ei și prin îngrijirea demnă de admirat cu
care le montau piesele. Mărturisesc că am văzut
câte-va reprezentații cu desăvârșire corecte ca în-
țepetare și armonie. Di Davila are darul de-a ști
să pună pe fie-care artist, dela mic la mare, la
locul lui și în felul acesta reușește să ne dea
spectacole, cari nu ne jignesc întru nimic simțul

estetic și pe cari le ascultăm cu o adevărată plă-
cere artistică.

În privința repertoriului jucat de Compania
Davila s'ar putea zice multe, dar trebuie să ne
gândim și să înțelegem că o întreprindere de
teatru particulară cum este a dsale, e o *afacere*
înainte de toate și prin urmare trebuie să se ție
cont în primul rând de gustul publicului care
aduce bani la casă. Când ai pe urmă parale,
poți să faci și artă curată și dl Davila a făcut-o
de câte ori a putut, dându-ne printre multele
piese de bulevard, bucăți de-o netăgăduită va-
loare literară cum au fost «*Stane de piatră*»,
Refugiul, *Maman Colibri*, și acum *Gringorie*,
Salomea, iar în eurând vom avea plăcerea să ve-
dem *Le Cid* al lui Corneille — într'o traducere
— se zice — extraordinar de frumoasă a poe-
tului nostru St O. Iosif.

Printre aceste seri teatrale distinse e și spec-
tacolul care ține acum așful și sala plină. Se
joacă *Gringoire*, comedie într'un act de Th. de
Banville și *Salomea* dramă într'un act de O.
Wilde. Cea dintâi e tradusă de domni Anghel
și Iosif, cea de-a doua de mine Ar fi de prisos
să mai insist asupra calităților de traducători ale
poetilor noștri. Și nici n'o fac Cât despre mine
țin să spui că a trebuit să fac o revizie radicală
la traducerea *Salomeei*, așa cum e tipărită în bi-
blioteca pentru toți, unde — nefiind în Capitală
ca să fac corectura — au rămas niște greșeli
de'ti ridică părul în cap părți întregi s'au lăsat
afară.

O adevărată jale! De pildă are să zică Irod
într'un loc: «Pe viața mea, pe coroana pe
zeii mei!» Știi cum a eșit în biblioteca pentru
toți? Ascultați: «Pe viața mea, pe *onoarea mea*
pe copiii mei!» Bietul Irod! Și când te gândești
că toată vremea se ceartă cu Irodiada și-o face
stearpă! Și câte alte greșeli de soiul acesta!

Gringoire e un poet descurț și vagaboud, un
hai-hui, veșnic mort de foame și veșnic inspi-
rat. Inproviează balade în cari își bate joc de
regi și de toată lumea și pe cari le declama la
răspântii trecătorilor.

În vremea din urmă ajunsese foarte cunoscută
o baladă a lui, în care satiriza pe regele de pe
atunci al Franței, pe Ludovic al XI-lea Era «ba-
lada spânzuraților».

Într'o zi acest copil de geniu, *Gringoire*, fu
luat de pe stradă și adus în casa lui Simon, un
negustor bogat și slujbaş credincios al regelui.
Ludovic al XI-lea din întâmplare era tocmai aici.
Gringoire e forțat să recite ceva din poeziile lui
ca pe urmă, drept răsplată, să i-se dea ceva de
mâncare. Bietul flămând ce să facă? Fără să știe
în fața cui se află se apucă și recită «balada
spânzuraților»:

De întinsele lor brațe stejarii cei comați,
În zori când zâna Flora din somn ușor tresare,
Si-au atârnat ciorchine de oameni spânzurați.
Ce, legănați de vânturi, s'or pângui la soare.
Pădurea de pometuri d'acestea roditoare,
— Pometuri nezărite de nimeni nici în vis —
Acea pădure mândră cum alta lumea n'are
E *vesela* livadă a regelui Loys!

Toți acei inși sunt jalnici și tae, îndurerăți!..
Căzuți pe cuie știe ce gânduri uimitoare,
Și vecinic de cumplite vîrtejuri apucați,
Ei se învârtesc într'una cu tresăriri ușoare,
Pe când pieziș îi pișcă săgețile de zare..
— Priviți, din slava voastră ingeri de paradis,
Cum umbra li-se 'ntinde sub zîna ce răsare!..
E *vesela* livada a regelui Loys.

Toți spânzurații aceia de deavol ascultați,
Cei alți și alți tovarăși pentru spânzurătoare..
Și 'n vreme ce spre norii, d'azur înconjurați
Și-aprinși de-ale lui Febus scipiri fulgerătoare,
A dimineții rouă se 'naltă 'n dulce boare,
Un stol de ciori pornite din funduri de abis
Pe tidva lor s'așează cu ciocuri și cu ghiare..
— E *vesela* livadă a regelui Loys!..

După poezia asta regele îl condamnă la spân-
zurătoare. Poetul înspăimântat își cere iertare! I
se dă, dar cu o condiție; Ca într'un ceas să se
facă iubit de fida burghezului Simon, de Loysa.
Greu lucru! El urit slab, sdrențos, flămând și ca
vai de capul lui, să se facă el iubit de o fată
așa de frumoasă!?

În scena ce urmează stă miezul acestei piese;
poezia învăluită în sdrențe să se ridice de aci
curată, atât de curată și de strălucitoare încât să

cucerească inima unei fete bogate ca Loysa. E o parte de o frumusețe poetică superioară și tinărul artist Manolescu interpretul lui Gringoire, a fost într'adevăr admirabil!

Incepe să-i talmăcească fetei rostul poetului pe lume și când aceasta îi spune că poezii sunt niște nebuni și nevrednici când umblă să povestească durerile altora, Gringoir îi răspunde:

»Nevrednici?! Acei nevrednici, domnișoară, în vremi cari sunt departe de noi, tisa după pașii lor armatele și le dădea cuvântul care câștigă bătăliile eroice! Pe nebunii aceia un popor de înțelepți și de semizeii îi asculta cântând din harpă ca pe niște glasuri venite din cer și le încununa fruntea cu laurul verde!...»

Și mai departe:

»Ei bine, uite ce face poetul: toate durerile acestea ale altora, el le simte; toate lacrimile acestea necunoscute, toate tânguirile acestea de plâns ce nu s'aud, trec în glasul lui, i-se amestecă în cântec și odată ce cântecul acesta înaripat, viu, a scăpat din inima lui, nu mai e spadă, nici caznă care să-l poată opri; el flutură de parte, fără odihnă, mereu, în aer, și sfușoară din gură 'n gură, pătrunde în castel, în palat, isbucnește în mijlocul ospățului sgomotos și spune stăpânilorilor pământului:

»Stăpâni, ce și voi fi-veți odată judecați, Cândiți-vă la cine nimic pe lume n'are; Fiți milostivi cu gloata de bieți nevinovați, Sfîlciți de bir, datornici cu sângele, și care Sânt osândiți ogorul ce nu e al lor, să-l are!»

Și-i spune multe și frumoase lucruri poetul și câștigând inima fetei, Gringoire scapă de spânzurațoare.

De Salomea ce se zice? Mi-ar plăcea mai bine să vorbiască alții. Unii mi-au găsit o vină c'am tolmăcit-o pe românește; ci-cs așa fi comis o imoralitate. De! Mie mi-a plăcut! Și-am tradus-o.. Ce să fac? Am găsit multă poezie în această piesă scrisă de un mare artist — așa crede eu — de O. Wilde. Cum am tradus-o?

Să vă spui ce mi-s'a întâmplat. Adecă nu numai mie, ci și amicului Anghel.

Stam amândoi în sala de fumat a teatrului modern la premiera lui Gringoire și a Salomeei. Se jucase Gringoire, Stam și fumam aproape de garderobă și făceam complimente lui Anghel pentru frumoasa traducere a lui și a lui Iosif. De-odată iată doi indivizi sclivisiți, cari cer paltoanele să plece.

»Proastă traducere moncher, m'a plictisit! zise unul. Vorbă de Gringoire! Anghel s'a încrunțat, eu zimbiam.

»Ar fi fost bine să o ascultăm și pe ceialaltă.. zice ce'altă.

— Ce s'ascuți moncher, am auzit eu; aia e mai proastă!»

Imi sbură zîmbetul de pe buze!

Îgniiți până în adâncul sufletului ne-am apropiat de cei doi indivizi și ne-am prezentat Tablou!...

Scrisori din Germania.

In toiul carnavalului. — Doi recitatori. — Reprezentații de operă.

Darmstadt, Ianuarie 1911.

Indată ce amurgul începe să coboare plin de ceață și răcoare pe străzile de colituri; lumea se mișcă mai vioaie, trăsuri, tranvaie și automobile se încrucișează într'o goană ciudată, iar vitrinele, dese vitrine aruncă pe trotuare lumina lor gălbuie, plină de veselie.

Fiecare oraș își are podul minciunilor. Aici, unde sânt cele mai mari și frumoase prăvălii, lumea se adună pâlcuri, pâlcuri ca să admire ultimele creații ale modei, cele mai nouă opere de artă, ori cele mai caraghioase costume de carnaval. Nimic mai interesant, ca aceste prăvălii de costume. Dacă cineva ar fi adunat toate aceste

măști și costume, din toate vremurile, ni-ar fi dat cel mai interesant muzeu.

De pe toate străzile, dame voalate și mânușate, sau domni jobenați se strecoară grăbiți în câte o parte de oraș. Unde alergă această lume gălăvită? La teatre, orfeu, sau cinematografe? Doamne ferește! Teatrele, cinematografele — ori câtă reclamă ar face și ori cât de interesante ar apărea cu dramele sau celebritățile lor — nu sânt cercetate, sânt supuse la post.

Acolo, unde lumea alergă cu atâta lăcomie, sânt balurile mascate. Neamțul, pe care întregă săptămâna l'ai văzut morocănos sau grav, Sâmbătă seara să schimbă la față, de nu-l mai cu noști. Ca și cum ar primi o deslegare, fața i-se înveselește, ochii îi strălucesc pătimaș. E guraliv, cu spirit și copilăros.

De regulă aceste baluri au și partea lor artistică. Pe lângă bucăți de orhestră, se joacă farse, se declamă și se cântă. Și cântă toată lumea. Cântă studentul bucalat și cu fața brăzdată, cântă madama micului funcționar, cântă măcelarul negru roșcat, ofițerul, primarul cu întreg magistratul, cântă principe'e, — cântă toți. Tot ce e mai grotesc și mai excentric se întâlnește aici. Orice gumă trezește val de risete și satira răscolește toate clipele acestei vieți rafinate, brutale sau caraghioase.

Iar blonda și sfioasă Gretchen, care mai zilele trecute abia cuteza să privească în ochi, azi sare și chiuie ca o balerină, vorbește ca o mahalagioaică și afectează ca o — nemțoaică.

Intre artiștii cari pribegesc prin sălile de concert de aici, mai deși și mai iubiți sânt recitatorii, cari au pe lângă o înaltă cultură artistică și una literară. Intre ei locul de frunte îl ocupă Björnson și Salzer.

Fiul marelui poet norvegian și apărător al nostru dl Björn Björnson e un artist dintre cei mai captivanți. Născuț din părinți geniali, crescut în mediu artistic, dăruit cu un spirit de pătrundere și organ vocal minunat și având o școală dramatică din cele mai norocoase, a fost natural să se ridice între cei dintâi recitatori. Vorba lui e caldă, puternică, fraza curată, toate nuanțările așa de naturale, trecerile dintr'o stare psihologică într'alta atât de agere, încât din frământările unei simple povestiri pare-că îți vorbește o lume întregă. Bucățile alese ce le recitează dovedesc că are și o cultură literară foarte îngrijită. Pe lângă bucățile tatălui său, ne-a făcut cunoscute și alte talente din nordul Europei, cum sunt scriitorii: H Wegeland, Bernt Lie, Jonas Lie și alții.

Mai senin, mai plin de umor și cu mult meșteșug ni-s'a prezentat vienezul Marcell Saizer. Fraza lui vioaie și armonioasă te răpește din primul moment în bucățile scrise în dialect, și mai ales în cele humoristice, e neîntrecut. Dela început până la sfârșite te ține într'un hohot.

Ziarele germane publică o statistică a reprezentațiilor de operă din anul trecut, din care se poate vedea clar piesele cari au fost mai iubite de public. Intre ele locul cel dinăi îl ocupă opera: «Madame Butterfly» de italianul Puccinii (473 repres.), pe urmă vine: «Carmen» de Bizet (428) și «Tiefland» de E. d'Albert. Operele lui Wagner abia s'au urcat la 369: «Tannhäuser», «Lohengrin» (368); «Cavaleria Rusticana», de Mascagni (258), «Bajazzo» (294). Mai rar s'au jucat operele lui Richard Strauss; «Electra» dela 105 la 65, «Salome» dela 85 la 27.

Din aceste date se poate observa, că muzica latină începe să prindă tot mai mult teren, cu tot șovinismul nemțesc. Coresp.

Dr. Stefan Tămășdan,
medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultanții dela orele 8-12 a. m. și 3-6 d. n.

De pe malul Senei.

Condamnarea unor asasini precoci. — Zaccari la Paris; Zacconi și Mounet-Sully. — Dreptul politici și dreptul comun — Limba franceză limbă internațională. — Edmond Rostand Tabuteau.

Paris, 26 Ianuarie

În sfârșit, Curtea cu jurați din Paris, a dat sentință conformă cu monstroasa crimă a celor tineri ucigași: Tissier și Demarest, cari, cu premedație au atras în casa lor și asasinat pe un biet înca de bancă, ca să l despoaie de bani. Tissier și Demarest au fost condamnați la moarte, cu toate că în vîrstă de șasesprezece, și celalalt de șaptesprezece ani. Nu aș întreține pe cititorii «Tribunei» de fapt — crimele senzaționale nemeritând nici un res într'o corespondență — dacă el n'ar prezenta importanță destul de mare în viața Parisului, asasinii cei mai numeroși sânt minorii.

Intr'adevăr, de câțiva ani încoace, seria roșie a melor, e săvârșită în cele mai multe cazuri de adolescenți, aproape copii, împinși de setea de cu care să-și mulțumească setea de vicii. În vîrstă altădată, cititorul Cauzelor celebre găsea în cele multe crime că autorii lor prezentau, dacă nu s'ar dar cel puțin explicațiuni omeneste: patimă, lipsă hrană, desperarea sărmanului — astăzi asasinatele mai numeroase se comit în vederea a două trei de chefuri, și cu o stupefiantă ușurință. Acești Tissier și Demarest bunăoară, abea intrați în viață, n'au altă jîntă când au săvârșit omorul, decât să trăiască bine câteva zile prin cafenelele de noapte ale Parisului, în mijlocul femeilor pierdute și a sgomotului celor de șampanie ce se destupă. De aceia nu au nici o precauțiune ca să-și ascundă crima. A doi ei au fost prinși... și faptul nu i-a surprins.

În fața juraților ei au păstrat o atitudine de nepăsare. Ei au mărturisit că visul lor a fost să iască puține ceasuri ca niște milionari și după întâmplare se ce s'o întâmpla... E o mentalitate în toare aceasta pentru vremea în care trăim... Sgomotul viața, ispitele orașelor mari sânt extrem de tulburătoare pentru spiritele necoapte. În Paris, această imensă, vițitul și virtutea ajung la extrema lor de tare. Ele se coc și înfloresc ca niște flori rare. buie deci o deosebită atențiune la supraveghere. Trebuie mai ales înfrîntă setea de îmbogățire și în micile tinere, în imaginațiile prea vii, de grabnică și lesnicioasă îmbogățire — iată a tuturor relelor în orașele mari.

Un mare actor părăsește azi Parisul, după o lungă de reprezentațiuni cari au făcut mare sgomot în conștiința publică. Artiștii dramatici francezi l'au sărbătorit, și el a fost parizian l'a aclamat, Orașul-Lumină l'a însă cu o pecetie de glorie neștearsă. Ermete Zacconi vizitat pentru prima oară Parisul.

El a jucat și mai multe piese, dar mai cu încredințarea lui celebre din Othelo și Moartea Călugărului ambele a fost într'adevăr mare. Omul acesta are putere de sugestiune ne mai pomenită. Ochii și mușchii obrazului, mâinile lui sânt de o elocvență mirabilă. Jocul lui e sobru, de un realism înalt. Zacconi este un mare tragedian.

Fără de voce o comparație dintre el și Mounet-Sully se impune. Parizienii au avut prilejul să o paralelă între acești doi eminenți artiști. Ocazia prezentat excelentă mai ales în Othelo, creațiunile de căpetenie. Zacconi e un adevărat Maur în rol, în el sbucnește patima vehementă a miralului, el subliniază cu putere cele două laturi ale fletului lui Othelo: pasiunea și candoarea. Dacă Mounet-Sully e adevăratul Maur, așa cum sânt Mauri, Maunet-Sully este ceva mai mult: el este Maur văluit de poezia Shakesperiană, Othelo încă suflul celui mai mare poet al omenirii, asasinul demonei văzut prin valul de majestos mister al lui Shakesperan. Pe când Zacconi are mai puțină vehemență, Maunet Sully are mai multă frumusețe viguroasă și plastică, care l face nemăsurat. Fiecare gest, fiecare mișcare a lui Maunet-Sully de o armonie admirabilă. Vocea lui, chiar și în niștile de patimi, păstrează o inflexiune de ireducibilă poezie. Firește, că realizmul lui Zacconi e adânc impresionat; de multe ori preferă însă acel nu e de profund, de turburător, de o rară sugestiune poetică din jocul marelui Maunet-Sully.

Condamnații politici din Franța trebuie ei să aibă dreptul comun, ori să beneficieze de un drept special? Chestiunea e mereu contraversată, pe

Cei cari doresc: mobile bune, frumoase, ieftine, să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile **Székely și Rétl** din Marosvásárhely, (Plaza Széchenyi 45). La cerere prezentăm și în probe bogată noastră colecție. La încredințarea expedăm franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primă muncă - Mare asortiment de trusouri pentru mire

de multe ori e foarte greu de precizat dacă un condamnat este sau nu dirijat de mobile politice. Soluția problemei e abandonată arbitrarului guvernului. Un deputat monarhist s'a plâns eri la Cameră că tânărul Lacour, care, în timpul unei recente ceremonii l'a izbit cu pumnii pe primul ministru Briand, a fost asimilat cu un condamnat de drept comun. De altă parte, un deputat socialist s'a arătat nemulțumit de faptul că unii angajați de drum de fier, condamnați cu prilejul ultimelor greve, nu sunt și ei tratați ca niște condamnați politici. D. Briand a făgăduit că va studia această dificultate.

Foarte interesant articolul publicat într'un mare jurnal parizian de cunoscutul sociolog rus Novicov asupra limbii franceze, ca limbă internațională europeană. El zădărnicește credința împărtășită de mulți că această limbă tinde să fie înlocuită de limba engleză în usagiul universal.

Intr'adevăr, declară savantul rus, popoarele europene sau pronunțat în marea lor majoritate în favoarea limbii franceze, sau mai bine zis, ele urmează această preferință care nu datează de azi ci, cel puțin din anul 1770. Grupul european în lumea veche și nouă este împărțit în patru rase principale: Latini (175 milioane), Anglo-Saxonii (140 milioane), Germanii (95 milioane) și Slavonii (150 milioane). Latini și Slavii au adoptat în mod hotărât limba franceză ca limbă auxiliară. Dar Germanii arată tendința de a prefera, și ei, limba franceză celei englezești. Această limbă a lui Voltaire 420 milioane de clienți, cărora cele 140 milioane de anglo-Saxonii nu pot opune decât o slabă rezistență.

Se susține că în urma slabei natalității franceze proporția «francofonilor» scade neîncetat în lume. Este așa. În 1811 abea 51 milioane de oameni vorbeau limba engleză; astăzi, această limbă e vorbită de 140 milioane. În vremea asta numărul oamenilor vorbind franceza a trecut de la 25 la 45 milioane. Nu trebuie uitat însă că e vorba aici de două fenomene cu totul deosebite. Una e creșterea fiziologică a unei națiuni și alta e expansiunea mentală a unei limbi în afară de frontierele ei. Engleza e vorbită azi de un mai mare număr, fiindcă poporul englez s'a înmulțit și fiindcă în Statele-Unite se vorbește englezește. Și dacă limba franceză a scăzut — proporțional — ca limba națională, ea n'a scăzut de fel ca limbă auxiliară. Ori cum ar fi, limba aceasta va fi în totdeauna idiomul internațional.

Eu cred că e de o curioasă însemnătate, convorbirea, devenită de notorietate publică, pe care Edmond Rostand a avut-o mai zilele trecute cu aviatorul Tabuteau, care deține recordul distanței în aeroplan. Tabuteau a făcut poetului o vizită în minunatul său castel din Canabo. Tot vorbind de una, de alta Rostand a venit să-l întrebe pe Tabuteau, ce l'a hotărât să se facă aviator. — «Doamne, scumpe maestre — a răspuns aviatorul — eram bogat și trăiam ca un trântor. Atunci mi-am spus că e păcat să-mi petrec viața în bucurie, în loc s'o folosesc la ceva mai bun. Imi simțeam destul curaj și sânge rece ca să înfrunt primejdiiile aviației; și m'am făcut aviator...»

Ce admirabil răspuns, și cum se deosebește acest Tabuteau de cea mai mare parte a contemporanilor săi cari nu doresc bogăția decât în scopul de a-și petrece viața în lenevie. Câte vieți pierdute astfel nu putem număra în ziua de azi. Majoritatea contemporanilor noștri e absolut lipsită de aceea floare de ideal care a călăuzit omenirea, chiar și în vremurile cele mai tulburate. Misticismul din evul mediu, beția sângeroasă din 1793, cuceririle napoleoniene — au fost însemnate cu pecetea idealismului de multe ori inexplicabil și ciudat, dar nu mai puțin ideal... Azi, pasiunile nobile au dispărut; a rămas o singură pasiune, foarte puțin nobilă aceasta: setea de bani. Din fericire, cuvintele lui Tabuteau ne reîmprospătează; ele ne spun că tot se mai găsesc oameni cu porniri generoase, cu sete de ideal... C. R. B.

Din Hunedoara.

Dlul Radu Săceleanu

Hunedoara.

Am citit rîndurile D-tale publicate sub această rubrică în nrul 7 al „Tribunei”. Am rămas însă nedumerit asupra celor ce susții în partea primă a corespondenței, unde bagatelisezi, așa zicând munca noastră a tuturor, *muncă* ce ne dă dreptul s'o spunem că a fost și este *adevărat românească*.

Dacă cele susținute de D-ta, referitor la școala noastră confesională, le-ar fi spus vre-un inspector de școale la Făgăraș — le-am mai admite, dar D-ta, dl Radu, pe care încrederea noastră te-a chemat mai lunile trecute ca să veghezi această ređută, — vorbești că „școala e ruinată de o *crasă* nepăsare!... asta nu mai cadrează cu rolul D-tale de sentinelă a redutei susținute de noi cu atâtea jertfe.

Drept că școala nu-i acoperită cu „Eternit”, ci cu șindilă, drept că balconul lipsește, dar *drept e*, că poate stă alături cu ori și care școala rînduită din Archidieceză. Asta o spun referitor la zidire și aranjamentul intern. — Asupra celorlalte rezultate vei răspunde D ta la timpul său.

Toate cele cerute de inspector, — care acum, slavă Domnului, e mai mulțumit ca D-ta cu edificiul și celelalte aranjamente, le-am făcut, așa că acum nu mai avem motiv să ne plângem că „școala e ruinată de o *crasă* nepăsare.”

E fapt, că D-ta fiind proaspăt pe la noi — n'ai putut pătrunde cu mai multă adâncime în munca ce-a depus-o societatea românească de aici — și mulțumită muncii D-tale de bun învățator — vom avea mândria mâne-poimâne să putem susținea cu toată tăria că: școala noastră va trăi pururea.

Că și biserica nu-i cercetată de mulțimea credincioșilor, să atribute faptului, că generația care formează credincioșii bisericii noastre de azi, au crescut în școli străine, iar — religiozitatea, care azi le-o sădește în sufletele copiilor lor *școala românească* — le-a lipsit atunci.

Să nădăjduim că vom merge tot spre bine. Dar, iubite, dl Radu, să nu ne prea „văicărim”, ci să muncim cu toții din toate puterile pe cărările cele bune, căci sigur vom găsi apoi și mulțumirea sufletească, după care fiește ce creștin trebuie să râvnească.

În treacăt îți spun că m'am mîlnit pentru faptul că te-ai oprit și la țăranul „liber cugețator” al cărui rost — dupăcum știi și d-ta — e de tot hazul înaintea tuturor.

Partea ultimă din raportul d-tale referitor la „Petrecerea Reuniunii femeilor române” — o admit. — Zici și ai dreptul — că Românii din Hunedoara sunt compacți și să înțeleg bine.

Până când buna înțelegere va trăi între noi, întotdeauna la bune și frumoase rezultate vom ajunge.

Hunedoara, la 25 Ianuarie 1911.

Cu iubire

Nicolae Macrea,

pitropul bis. gr. or. rom. din Hunedoara.

Din străinătate.

Conflict vama între Turcia și Bulgaria. Neprimindu se până ieri nota guvernului turcesc, referitor la prelungirea provizoriului vama cu Bulgaria, între cele două state dăinuiește starea de războiu vama. Se crede că această stare n'are să aibă urmări mai grave, deoarece Turcia este aplicată a primi acest provizoriu.

Flota Rusiei. Ministrul de marină va depune în prima ședință a Dumei proiectul pentru con-

struirea de noi vase de războiu, cerând votarea bugetului îngreunat spre acest scop cu 120 milioane ruble. În primul rînd are în vedere întărirea flotei Mării-negre și ridicarea de noi fortificațiuni pe lângă orașele litorale.

Ministrul de comerț al Angliei greu bolnav. Din Londra se anunță că ministrul de comerț George Lloyd e greu bolnav, așa că e puțină nădejde de scăpare. — Membrii familiei așteaptă în orice moment catastrofa. Ministrul suferă de pneumonie.

Conflictul olandez. Proiectul fortificării portului Vissingen a avut la început mulți adversari, cari vedeau inutilitate cumpărată cu sume enorme. Acum însă prin atitudinea Franței, care jignește demnitatea unui stat, adversarii de odinioară au devenit cei mai fervenți apărători. Se dă ca sigur, că proiectul, va trece prin cameră cu majoritatea voturilor.

Moartea ministrului Rusiei la Sofia. Din Sofia se anunță: Dl Sementovsky-Kurilo, ministrul Rusiei, a încetat din viață după o lungă suferință.

Guvernul a însărcinat pe dl Paprikoff să exprime guvernului rus viile sale condoleanțe cu ocaziunea morții dlui Sementowsky, ministrul Rusiei la Sofia.

Dl Malinoff a exprimat dnei Sementowsky condoleanțele guvernului. După amiază, regele și regina s'au dus la legățiunea rusă în același scop. Tot astfel și-au prezentat în corpore condoleanțele miniștrii străini.

La deschiderea ședinței Sobraniei dl Malinoff a anunțat moartea ministrului rus declarînd că a fost un slujitor devotat al împăratului Rusiei și un bun prieten al Bulgarilor.

Regele a adresat împăratului o telegramă anunțându-i moartea dlui Sementowsky exprimînd condoleanțe.

La ora 6 seara s'a oficiat un serviciu divin la legățiunea rusă la care au asistat regele, regina, miniștrii și corpul diplomatic.

INFORMATIUNI.

A R A D, 28 Ianuarie n. 1911.

Aradul 63,765.

Aradul are 63,765 de locuitori, după noul recensămînt în acest număr se cuprinde însă și contingentul militar din Arad, care se compune din 1761 soldați. Nu se știe încă cum se va împărți cifra asta după naționalități. În 1851 Aradul avea 22,398 de locuitori. Din aceștia 9949 erau Unguri, 5474 Români, 2783 Nemți, 2265 Slavi. În 1861 numărul sufletelor era 25,450, în 1871 era 32,725, în 1881 era 35,556, în 1891 era 42,052, în 1901 era 53,853 și acum în 1911 a fost 62,004 fără contingentul militar. Înainte cu 60 ani, precum ne arată statistica de-atunci, coeficientul unguresc era încă în minoritate față de cel al naționalităților și alături de dânsii Românii formau o puternică minoritate. Numărătoarele ulterioare li-a dat însă un ascendent tot mai covârșitor asupra celorlalte naționalități dintre care una cea germană s'a și contopit aproape cu desăvîrșire, iar celelalte au contribuit și ele cu un procent mai mare ori mai mic de pierdere la creșterea rasei stăpînitoare. Înșuș elementul românesc, care a avut de înregistrat totdeauna cu spor normal, se poate spune, că contribuie și el an de an cu o mică pierdere de sânge la această creștere abnormală a elementului unguresc. Nu se poate adică exact ști cât de mare este numărul afluenței românești dela sate, în oraș procentul ăsta

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern; Supraveghiere medicală continuă (constantă). — Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29. Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m. Director-șef: Dr. A. Cozmutza.

Am onoarea a atrage atențiunea on. public asupra noului meu atelier cu instalații electrice, **Edificiilor și mobile** în care primesc orice lucrări din ramul acesta. Scopul de căpetenie mi-e să furnizez cele mai bune lucrări, pe lângă prețuri ieftine și serviciu cu lant.

Depozit permanent de mobile gata.

Cu stimă:

SZÉLES SÁNDOR, tâmplar artistic.

Oradea-Mare, Hárumas-tca 5—7. Telefon intra și extra-urban 992.

Însă nu se găsește de loc în procentul normal de creștere al natalității pe care ni-l înfățișază sporul Românilor. Dealtfel e trist că suntem avizați numai la rezultatele statistice ungurești când e vorba de a ne ști câți suntem și că nu putem avea și o probă exactă a noastră asupra numărului Românilor, probă care în definitiv este totuș de cea mai mare importanță, căci zădărnice vor fi toate discursurile parlamentare, dacă în loc de a crește și a cuceri, noi dăm îndărăt, descăștem și mergem cu pași mai repezi ori mai înceți spre destinul fatal al morții naționale.

— **Contele Tisza în Arad.** Conform programului anunțat cu săptămâni înainte, contele Tisza, deputatul orașului Arad, a sosit azi aici la orele 12 din zi. La gară i-s-a făcut o primire însuflețită, asistând un mare număr de cetățeni unguri, fără deosebire de partid, în frunte cu primarul Varjassy, care a rostit vorbele de bună întâmpinare. Contele Tisza a răspuns că vine în calitate de deputat al orașului și că îi place să vie la Arad, unde dorește să fie totdeauna acasă. Contele Tisza a tras la hotelul Central. După masă a vizitat fabricile și stabilimentele industriale și comerciale mai însemnate ale Aradului. Intre altele fabrica de electricitate, fabrica de vagoane, fabrica Westinghouse, Neumann, fabrica de mobile Reinhardt, apoi localul clubului aradan al partidului muncii, fiind primit pretutindeni cu obișnuitele cuvântări convenționale urmate de aceleași răspunsuri de admirație reglementară din partea lui. Seara a ascultat concertul organizat de poliția aradană, după care a asistat la reprezentanța din teatrul unguresc.

La orele 9 a avut loc un mare banchet în restaurantul hotelului »Crucea Albă«, participând toți onorații orașului.

La banchet s'au rostit mai multe toast. Primul toast a fost al contelui Tisza care a adus laude guvernului actual, criticând în schimb fără cruțare fostul guvern coalitionist, care a fost o pacoste pentru țară. Guvernul și-a luat deviza muncii, pe care crede contele Tisza că o va și duce la îndeplinire, cu toate încercările de zădărniciere ale partidelor opozante. Dar dănuirea și mai departe a acestor încercări — a zis Tisza — va aduce guvernul în situația, de a pretinde revizuirea regulamentului camerei.

Vorbind despre munca de până acum a guvernului, contele a amintit de convențiile comerciale încheiate cu diferitele state, oprindu-se mai mult la cele încheiate cu statele Peninsulei Balcanice. A trecut apoi la legea despre monopolul bitumelor, încheiând cu reforma codului civil.

Trecând la alt ordin de idei Tisza a spus, că pe lângă activitatea parlamentară guvernul a săvârșit și o însemnată muncă de curățire. A îndepărtat ruinele rămase în urma regimului coalitionist, iar acum terenul fiind pregătit, munca va înainta cu pași repezi.

— **Judecător român la Tribunalul din Arad.** Monitorul oficial aduce știrea, că Maj. Sa a numit pe dl *Dr. Gheorghe Popa*, avocat în Buteni, judecător la tribunalul din Arad.

— **Boala dlui Dobrogeanu-Gherea.** Corespondentul nostru din Budapesta ne anunță că renumitul critic român dl Dobrogeanu Gherea se află de Vineri la Budapesta, unde se caută la băile Sf. Lucaci.

Fica d-lui care studiază la Lipsca a sosit de asemenea la Budapesta.

— **Regele la Budapesta.** »Neue Freie Presse« aduce știrea, că regele va merge

la Budapesta la 4 Februarie, unde va petrece vre-o trei săptămâni, și în care timp va da audiențe, și balurile regulate de curte.

— **Perfidie ungurească.** Fițuica jidovită »Temesvári Hirlep« într'un prim-articol intitulat »Ütik a gyermekeket, ha magyarul tanulnak«, (Bat copiii, dacă învață ungurește) se războiește cu o perfidie tipică perciunaților împotriva »agitatorilor« naționaliștilor. Aduce un caz, care s'ar fi întâmplat în comuna românească Ferendia din comitatul Timișului, și formându-și din el scut de apărare aruncă invective murdare luptătorilor noștri.

Spune, că păroul gr.-or. român din Ferendia, pă intele George Oldea, în orele de catechizație la școala primară de stat din localitate ar bate în chip neomenos pe copiii români, din singur motiv, că merg la școală ungurească. Iar bătându-i ar zice: »Am să vă învăț eu, pe unde să mergeți la școala de stat«.

Câtă perfidie în pervertirea lucrurilor. Că catichetul pedepsește cu bătaia pe copii, dacă nu învață — admitem, dar ca un păroul gr.-or să privească catechizația ca un mijloc de răzbunare asupra unor copii nevinovați, — este o întortochiare meschină.

Și îmbrăcați în această haină perciunații ziarului lovesc în conducătorii noștri »cari propagă ura contra Ungurilor și contra acelora din neamul lor, cari gândesc mai rezonabil«.

— **Un nou proces al părintelui Lucaciu.** Ziarele locale anunță că procuratura din Arad ar fi pornit proces împotriva dlui Dr. Vasile Lucaciu, care a îngăduit ca în fostul său ziar »Lupta« să se publice anunțuri prin cari se face propagandă pentru emigrarea în America.

Părintele Lucaciu — spun zisrele — ar fi înaintat tribunalului o apărare în care spune că de ce nu se face proces și băncilor românești (?) cari vând bilete pentru America.

Un redactor al nostru s'a prezentat azi la procuratură pentru a cere deslușiri.

La procuratură nu se știe nimic despre acest proces..

— **Pentru cantina școlară din Lugoj** a donat Il. Sa dl Anton de Mocsonyi, mare proprietar în Birchiș suma de 200 coroane. Societatea economilor din Lugoj prin președintele Vasile Iacob pentru acelaș scop 30 cor.

— **Nimicirea alegerii de membrii congregaționali din Murani.** Ni se scrie: Comisia verificatoare a comitatului Timiș a nimicuit alegerea de membrii congregaționali dela Murani. După cum se știe bravii alegători din acest cerc bănățean au dus la isbândă steagul național alegând numai reprezentanți români. Motivele nimicirii sunt obișnuitele motive de formă, trase de păr. Intre altele că n'a fost ales numărul legal de bărbați de încredere și că primării comunelor n'au asistat la actul alegerii. Vom avea deci o nouă alegere în Murani și noi o așteptăm gata de luptă, având conștiința unei noi și sigure izbâzi. Pedepsele ne-au oțelit pentru luptă și până când avem conducători atât de bravi ca cei de astăzi — nu ne temem.

Un alegător.

— **Escontențarea lui Burdia.** Cetim în »Sentinela« din Caransebeș: »Zilele trecute fostul președinte al comunității de avere, Constantin Burdia, se zice, ar fi căpătat 12 mii coroane salarului pe 2 ani de zile, ca escontențare finală. Nu știm ce motiv grav a fost acela, de s'a grăbit comitetul »Comunității de avere« ca să plătească așa de iute lui Burdia 12 mii! Grănicerii, a căror avere este »Comunitatea de avere«, sânt tare curioși să știe, cari sânt

meritele lui Burdia, pentru cari așa de ușor comitetul, svâră lui Burdia 12 mii, pe când proprietarii acestei averi mor de foame în Almăj, în urma potopului de astăvară. Prea ușor se joacă domni din comitet cu averea grănicerilor.

Prea adânc s'a înrădăcinat în dânsii gândul, că »Comunitatea de avere« este numai de aceia, că dumnilor să o prădeze după bunul plac al lor. Suma de 12 mii cor. este foarte mare, și mai cu seamă în zilele de azi, când »Comunitatea de avere«, este adusă la sapă de lemn, tocmai de acela, căruia comitetul îi cinstește într'un mod atât de galant 12 mii cor. De ce n'a lăsat onoratul comitet aface-rea aceasta până la adunarea generală. De ce atâta grabă?

Noi știm un caz de felul acesta, în care tot acest onorat comitet nu s'a grăbit așa de tare, ci a trăgănat plățirea unei escontențări ani de zile».

— **Croitor român decorat la expoziția din Belgia.** Ni-se scrie: »Cunoscutul croitor român din București, d. Alex. Negreu, care a participat cu lucrările sale de stăie la Expoziția din Belgia, din 1910, a obținut Medalia de Aur«. D. Negreu, e singurul croitor român din România, care a fost răsplătit de Expoziția din Belgia cu un asemenea înalt semn de onoare, rodul muncii sale cinșite, numai din dorința de a fi folositor neamului căruia aparține.

Felicitările noastre.

— **Moartea unui deputat sas.** Ieri a re-pausat, în Budapesta, în vârstă de 75 de ani, deputatul sas Emil Trauschensfels.

Prin moartea lui a ajuns în vacanță cercul electoral Cisdădie (com. Sibiu).

Românii în acest cerc sânt în minoritate.

— **Regele Alfonso și șeful partidului republican.** Șeful partidului republican din Spania, boala zace greu bolnav în o casă particulară din Madrid. Aducându-i-se la cunoștință regelui boala lui Costa, — a trimis îndată pe secretarul său, ca să se intereseze de starea bolnavului.

Această faptă a produs vie satisfacție în rândurile republicanilor. Trebuie să se știe că Costa a luat parte însemnată la lupta parlamentară împotriva clericalismului susținută de ministrul Canalelas, pe care l-a ajutat în toate împrejurările.

— **Reuniunea de lectură română din Timișoara,** a convocat adunarea ei generală pe Duminecă, în 5 Februarie st. nou (23 Ian. st. vechiu) 1911 d. a. la orele 3 în localul reuniunii: »Központi Kávélház din T.-Fabric. Obiectele: 1. Citirea raportului anual și dezbaterii lui. 2. Raportul casierului. 3. Cenzurarea socoților. 4. Raportul bibliotecarului. 5. Stabilirea bugetului și a taxei membrilor ordinari. 6. Darea absolutului. 7. Eventuale propuneri. Timișoara, în 6 Ianuarie 1911 st. n. P. Mișan secretar. Constantin Tăran președinte.

— **In memoria lui Iulian Grozescu.** Primim următoarea invitare:

Mândri, că ni-s'a dat ocaziune să putem serba desvălirea portretului iubitelui nostru consătean-poiet Iulian Grozescu, prin aceasta vă invităm respectuos la această serbare, care se va ținea Duminecă la 16/29 Ianuarie a. c. orele 2 p. m. în localul casei, »Agent. Astra« din loc.

Programul: 1. Cuvânt de deschidere. Dl Teodor Bucurescu. 2. Conferință despre Iulian Grozescu. Dl S. Cioroian. 3. Desvălirea portretului desemnat de: Teodor Bucurescu. 4. »Pe-al nostru steag«, cântat de: Corul gr. or. rom. din loc. 5. Poezia: »Moș-Martin«, de Iulian Grozescu; decl. de Fleșer. 6. Poezia: »Dor de primăvară« de I. Grozescu, decl. de Groșorean. 7. »Arcașul«, cântat de Cor. 8. Poezia: »Omul frumos« de I. Grozescu, decl. Laica. 9. Poezia »Fata morboasă« de I. Grozescu, decl. de Despi. 10. »Pui de lei«, cântat de Cor.

Banat-Comloș, la 13/26 Ianuarie 1911. Agen-tura Astra din B.-Comloș.

— **Dela »Asociațiune«.** Și-au mai răscum-părat felicitările de Anul-nou respective au făcut donațiuni în scopul înzestrării Muzeului național următorii generoși domni și doamne

căroră le exprimăm mulțumita comitetului central :

Doamna Eugenia Paraschiv n. Mihali în Sebeșul-Săsesc 10 cor., în memoria iubiților săi răposați: soțul său Ioan Paraschiv, fost subjude reg. cerc. în Sebeșul-săsesc, a fiului său Grigorie și a ficei sale Ana. Dr. I. Tilea medic, Toplița-română 5 cor. Teofil Dragomir proprietar, Lupoala 4 cor. Emil Pușcariu adv., Petromani 2 cor. 4 fil. Octavian C. Tăslăuanu Sibiu 2 cor. Total 23 cor. 4 fil. Consemnarea precedentă 391 cor. Laolaltă 414 cor. 4 fileri, Sibiu, 26 Ianuarie 1911. *Biroul Asociațiunii.*

x **Inaintea inventarului** se vind pelângă prețuri foarte scăzute: genți de mătășă, și piele pentru femei, garnituri de voiaj geamantane, potmo-neie, tabachere, garnituri pentru pieptănat și manicule binocle și alte obiecte de ornamente și parfumerie: Hegedüs Gyula, Arad. Andrassy-tér 15 magazin de galanterie, perii și cosmeticiuri.

x **Când cumpărați ochelari**, a dresați-vă la ma-gazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație me-dicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pen-tru serviciul conștiințos, recomandăm prăvălia de ar-ticole optice Seelenfreund din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți fermometre, grade, binocle, ochelane, barometre de prima calitate. Repaturile se fac cu pri-cepere și grabnic.

Mișcare culturală și socială.

Concert în Oradea-mare. Reuniunea de cântări »Hilaria« se pregătește cu mare ambiție la concertul urmat de danț, ce-l va aranja în 16 Februarie st. n. Zeloșii mem-bri ai Reuniunii își dau toată silința, ca să asigure succesul concertului, voind să arate, că e vorbă de o tinerime, care cultivă cu căldură și zel mare doina românească.

Programul bogat și bine ales al concer-tului de sigur va atrage o lume multă de Români din toate părțile. Dar mai ales pentru Români din Bihor concertul acesta va fi un prilej bun de întâlnire, unde adu-nându se într'un mănunchiu, se vor solida-riza în lupta pentru luminarea poporului din Bihor.

Comitetul aranjator roagă și pe calea aceasta pe toți Români de bine să se con-sidere invitați.

Revistă economică.

Cota de binefacere a băncilor noastre.

An de an, băncile noastre jertfesc din profitele realizate o sumă aproape conside-rabilă pentru binefaceri, pentru ajutoare muncitorilor ori năzuințelor de pe terenul economic, cultural și filantropic.

Deși această sumă variază între 50 și 100.000 cor anual, distribuită fiind pentru sute și sute de trebuințe, abia ici coela lasă urme vădite.

Faptul acesta s'a constatat de mult și re-gretatul profesor Daniil Barcianu a și fă-cut, cu mulți ani în urmă o propunere, ca din aceste sume barem o parte să fie date »Asociațiunii«, care formând un »Fond al băncilor române«, să fructifice aceste dă-ruri mai sistematic și mai potrivit.

Propunerea aceasta, ca multe altele a ră-mas să fie de prea puține bănci luată în seamă.

Recunoaștem că trebuințele locale sunt nenumărate. Știm cu băncile noastre sunt cu adevărat asaltate de mulțimea cererilor tipărite și scrise care de care mai convin-gător.

Cu toate aceste, dacă nu ne putem încă gândi la un procedeu comun în împărțirea cotei de binefacere a băncilor noastre — credem că un început totuș s'ar putea face.

Să hotărască adunările generale ale băn-cilor noastre, ce acum se țin, că din cota de binefacere lasă la dispoziția direcțiunii o sumă dela 50 până la 500 coroane, după mărimea băncii.

Aceste sume apoi ar fi să se folosească pentru acțiunile și scopurile obștești ale în-tregului neam.

Se înțelege că aceste scopuri ar putea fi numai economice, culturale ori sociale, ca de pildă: prelegeri economice, călătorii de studii, tovărășii, acțiuni economice, editare de cărți etc.

În chipul acesta am ajunue să avem an de an la îndemână o sumă de cel puțin 30—40,000 coroane.

Ce nu s'ar putea face cu o astfel de sumă — an de an!

Peste an, ivindu-se o trebuință obstească de felul celor semnalate mai sus — a-ceasta s'ar aduce la cunoștința direcțiunii, asociația băncilor noastre »Solidaritatea« care în primul rînd ar fi chemată să hotărască, dacă trebuința semnalată comportă carac-terul obșteșc.

Intru cât ar găsi-o de așa — ar face un apel către băncile noastre informân-du-le chiar și asupra sumei ce ar fi să dea din cota rezervată.

Cooperarea aceasta s'ar putea face chiar și numai pentru câte un comitat ori pen-tru un ținut — după cum s'ar găsi mai potrivit.

Principalul este ca băncile noastre, întru cât numai se poate se rezerve o parte din binefacere și să o pună la dispoziția direc-țiunii, cu îndrumarea să o folosească pen-tru una ori pentru mai multe trebuințe obștești ale întregului neam.

V. O-dă.

Informații economice. »Banca populară« din Dej, în adunarea sa generală dela 20 Ianuarie n. a hotărît urcarea capitalului social dela 60.000 coroane la 180.000.

»Someșana«, institut de credit și economii în Dej, a înființat o sucursală în Ileanda-mare. Noua sucursală și-a început activitatea la 1 Ianuarie.

Agencie comercială română la Hamburg. Din București ni-se scrie: D. Nenițescu mi-nistrul industriei și comerțului a hotărît în mod definitiv înființarea unei agenții generale de comerț a României la Hamburg. Ea va cuprinde și un muzeu-expoziție parlamentară.

Pentru acest scop s'au luat toate dispozi-țiunile necesare. Ministrul a confirmat numirea ca director al agenției, a dlui C. Niculescu Te-lega, care fusese detașat până în prezent la Hamburg de fostul ministru, tocmai pentru studiarea chestiunii și a pregătirii viitoarei agenții. D. Nenițescu a luat dispozițiunea ca această instituție să aibă un caracter absolut practic și real.

Voșta Reducției.

Un indignat. Regretăm că nu putem publica co-respondența. Aduceți cazul la cunoștința forurilor su-perioare bisericesti cari, sântem convinși, își vor face datoria.

Altele cu plăcere.

R - I. Slăbuță. Strofa cea mai bună e cea intro-ductivă:

Adie vântul lin de Toamnă
Și plopii albi de lângă moară
Știși în doruri și știși în lacrimi (?)
Își cern acumă frunza rară.

Celelalte sunt și mai slabe.

P. P. Bănășteanu. Ne place sinceritatea cu care ne declarați: »De 3 luni de zile lucră la poezia asta de mai jos și abia acum mi-a reușit... dar totuș dreptuț vorbind nu sunt încurat cu toate cele ce au luat ființă în ea...«

Și acum »să vedem ce-i cu poezia, iată-o «cum spui d-ta:

»Victima încercării.«

Se pierde printre umbre departe, trist sihastrul
Castel ca o fantomă. A nopților regină
Cu plete răsfirate, cu ochii de lumină
În marea de aur scaldă seninul și albastrul.
Și urmează apoi alte 21 de strofe tot la acelaș ni-vel... Te rugăm să revii asupra poeziei, s'o mai »di-chisești« și când vei fi »încurat cu toate cele ce au luat ființă în ea« — s'o trimiți la altă gazetă.
Sigma. Nu se poate publica.

Redactor responsabil: Iuliu Gîrgăș.
»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și coas

Caut

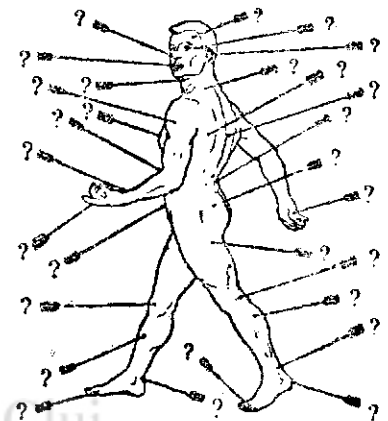
un candid. de avocat

cu praxă. Aplicare momentană.

Beiuș—Belényes.

Dr. Ioan Ciordaș, avocat.

AI DURERI?

I. După cât știu Elsa fluidul lui Feller alină du-rerile, le vindecă și alungă slăbirea, vindecă re-pede și sigur reuma, boala de nervi, junghluri, dureri, influență, răceli, dureri de cap, diat și de șale, cărceii dureri de ochi, migraenă și alte dureri cari nu sunt amintite aici. Fluidul Elsa al lui Feller are efect neîntrecut la răgu-șeală, guturai, dureri pe piept și gât, și a orga-nelor respiratorii și a tuturor boalelor contrase din răceală. E veritabil numai dacă fiecare sticlă poartă numele lui FELLER. 12 sticle mici sau 6 duble ori 2 speciale costă franco 5 cor.

II. Mai aducem apoi la cunoștință că mil de oa-meni folosesc cu-rezultat admirabil hapurile Elsa-Rebarbara contra perturbațiilor stomacale, sgăr-ciurilor, lipsei de apetit, arsuri de rinichi, nomat, indispoziție, bizare, lipsă de scaun, dureri de ce-cum și alte perturbații a organelor de mistuire. 6 cubi 4 cor. Să ne păzim însă de imitații și să facem comanda act pe adresa

Eugen V. Feller, farmacist în Stubica
Centrala 122 (cott. Agram).

Cele mai bune

oroloage de turn

le pregătește:

Nádler A.

urmașul lui Leutwyler F. E.

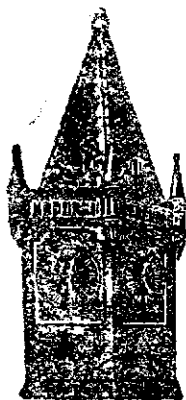
Budapesta, VII,
Strada Práter Nr. 9.

- Execută și invențiuni. -

Preț-curent și prospect
— la dorință gratuit. —

Acei cari se vor provoca la
ziarul Tribuna primesc favor.

- Fondat în anul 1891. -

CAFEA și TEA

Extras din catalogul lui Kotány János:

Cafea brută:

Jamaica 1/2 Chigr.	Cor. 1:50
Portorico 1/2	> 1:70
Cuba 1/2	> 1:70
Java aur 1/2	> 1:70

Cafea prăjită:

(In prăjitoria electrică proprie).

Calitate bună 1/2 Ch gr.	Cor. 1:70
fină 1/2	> 2:—
Mixtură foarte fină (Cuba, Aur, Me- nado, Mocca) 1/2 Chigr.	Cor. 2:40

Tea:

Rămășițe de tea 1/2 Chigr.	Cor. 2:50
Tea de Congo 1/2 Chigr.	> 3:—
Mixtură pentru familie 1/2 Chigr.	> 5:—
Tea Imperială foarte fină 1/2 Chigr.	> 6:—
Tea Ceylon foarte aromatică 1/2	> 6:—
Mixtură excelentă de prăjituri pentru tea 1/2	Cor. —75

Rum:

1 litru rum pentru tea de familie	Cor. 1:70
1 > > fin de Brazilia	> 2:20
1 sticlă 7/10 rum fin de Jamaica	> 3:30

Renumitul ardeu Kotány se vinde în cutii originale.

KOTÁNYI JÁNOS

mare comerciant de cafea și tea.

(Seghedln, Budapesta, Viena, Döbling, Berlin, Abazia.)

ARAD.

József főherceg ut Nr. 3, în edificiul băncii
>Arad-Csanádi Takarékpénztár.

Numărul telefonului 809.

Birou de informații!!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

**Birou de informații și
Agentură românească.**

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

În prăvălia de băcănie și bumbăcărie a subsemnatului se primește ca

Învățăcel

un tinar care a absolvat cel puțin 3 clase gimnaziale sau reale. — Să cere cunoștința limbilor române, germane, și maghiare.

Nicolae Dușoiu, Brașov.

Fluid pentru turiști de Kwizda.

Marca de scutire a șerpelui.

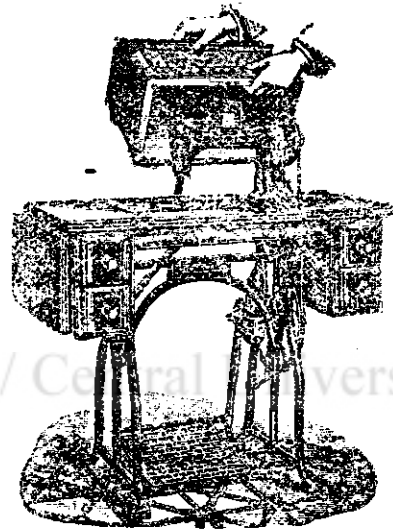
Mijloc aromatic probat de fretac pentru întărirea și câștigarea puterii vinelor și mușchilor, contra podagrei, reumei, ischiașului, juaghiu-ilor în coaste etc. p-ntru turiști, vinători bicicliști și călăreți ca mijloc de întărire și re-ăstigarea puterilor după drumuri obositoare.

Prețul unei 1/4 sticle cor. 2:— 1/2 sticlă c. 1:20, veritabil se capătă în farmaciei. Catalog de prețuri gratis și franco se capătă prin depozitul principal

Franz Johann Kwizda, farmacist, litarantului curții; ces. reg. austro-ungarei reg. române și reg. bulgare. Korneuburg bei Wieng.

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut și biciclete din Ungaria-de-șud.

Distanț în Timișoara la anul 1891 cu marea medalie de argint.

Fondat în 1886.

Reinhold ZOLLER

măstru mecanic
FENÉTEMLER
Schillergasse 8.
lângă „Burg”.

Își recomandă on. public din

loc și provincie marele său atelier mecanic unde se repară tot felul de mașini de cusut și biciclete. Ține în depozit tot felul de gramofone și plăci.

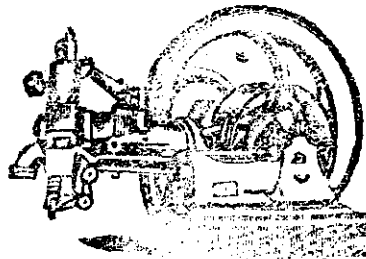
Ține în depozit cele mai bune biciclete noi, mașini de cusut și obiecte de casă și industrie, așa d. e părți singurătate de mașini și biciclete.

Prețuri moderate. Serviciu prompt

Fabrica de motoare A. G. din Drezda.

Cea mai veche și mai mare fabrică de motoare din Germania.

Expedeză renumitele motoare și locomobile de benzin, oleu brut, gaz și petrolu precum și motoare absorbitoare de gazuri.

Noutăți neintrecute.

— Generator absorbitor de gazuri — UNIVERSAL.

Speșele de mănare și puterea de cai costă numai 1 fil. pe oră.

Reprezentat general:

Ignác Gellert & Comp.

Budapesta, Teréz-körut 41. — Telefon 12—91.
Garantă deplină. — Condițiuni favorabile de plată.

Imprumuturi cu amortizație și imprumuturi pentru funcționar, vinderea și cumpărarea de moșii și parcelarea lor o mijlocește mai avantajos: =

Biroul de intermediare:

■ Vig Lajos ■

Arad, Piața Arpád Nr. 5.

— Telefon Nr. 671. —

Fabricație specială de

MOBILE DIN PIELE

ENGLEZEASCĂ.

Se colorează mobile vechi din piele

La cerere trimite preț-curent gratuit:

Szücs A.
tapețier
Budapest,
VII., Károly-körut 5/c.

Nu mai sunt dureri de stomac!

A KAKUKFU KESERU

HASZNÁLATA

Mijlocul de casă patentat IARBA CUCULUI AMARĂ după o folosință de câteva zile încează cu totul lipsa de apetit, vomarea, nervositatea de stomac, diarea și ori-ce durere de stomac —

Prețul unei sticle mici 80 fil., sticlă mare 2 cor.

Szentgályi Dánie, farmacist, Gödöllő.

Să vă păziți de imitații! Veritabile sunt numai când pe dop și pe acoperiș e patenta „elix fumar. off.”

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

timplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabeg. 20.

Primeșc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă liferare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Oltoiori de struguri

expediază, garantând de soi vită americană

netedă și cu rădăcinț, precum și în diferite soiuri recunoscute de trainice asortiment bogat;

Kaküllómenti első szőlőltvány-telep

proprietar: Caspari Frigyes,

Medgyes 16. sz. (Nagyküküllő megye).

— Poffiti și cereți prețuri curente ilustrate! —

Din prețul curent se pot cere scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informații dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

„IANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou product igienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bubele pricinuite de înfierbânteli, agrăbunțe și alte necurătenții de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. I tegiă 1 coroană.

„Ianer“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună și baluri, saloane și de zilnic folos, care acopere încrețurile și e cu totul nestricăcioasă. In colorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer“ săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer“ apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiile buzeșoi, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer“ esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea măreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri

„Ianer“ pomadă pentru creșterea părului. 1 tegiă 4 coroane.

„Ianer“ vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet or în blond părul sur și cărunt. Nereușita colorii e exclusă. La comanda să se noteze că părul încăruntit în ce colorare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„Ianer“ apă care face părul blond Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer“ leșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros F6-ut 70.

Picăturile de stomac a lui Brády

provăzut cu marca de scutire S. Maria de Mariacell pe cari poporul le numește „Picături de Mariacell; pentru stomac“, de 30 de ani s'au întrebunțat cu succes așa; că sunt indispensabili pentru orice casă. — Picăturile acestea au efect neîntrecut la înregulății de stomac, contra stomacului stricat ardere de stomac, înclerea scaunului, — cîrciuri de cap și stomac; greață, amețeală, vomare, insomnie, colică, anemie, gălbinare, etc.

Se capătă în fiecare farmacie. — O sticlă mare Cor. 1-60, sticlă mică 90 fil. 6 sticle Cor. 5-40, 3 sticle mari Cor. 4-80. Pentru trimiterea înainte a sumei trimite franco: — **BRÁDY K.** farmacie la „Regele Ungariei“ în VIENA, — I. Fleischmarkt 2., Depot 5. —

FIȚI ATENȚII! la marca de scutire, care reprezintă pe Sta Maria de Mariacell, la împachetarea roșie și la subscriere, care este copie chipului de pe lature și să respingeți orice imitație. — — —

Fabrici de gheață

Aranjamente răcitoare

după sistemul compresiv succes de amoniac sau sulfur al firmei BORSIG

precum și

Aranjamente complete pentru abatorii

de calitate cea mai bună expediază

FIRMA SCHLICH,

turnătorie de fier și fabrică de mașini soc. pe acții

Budapest, Váci-ut 46—47,

Nrili telefonici: 74—76, 74—77 și 98—58 (int.)

Cu prospecte servim gratuit.

Se vând pelângă rate lunare

convenabile, fără orice urcare de preț.

— Numai prima calitate. —

Instrumente muzicale.

Arme

Articole de voiaj

Ochiane

Aparate de fotografiat

Rufe pentru bărbați

Covoare

Candelabre

Mobile de aramă

Obiecte din argint de China

Tablouri și statuete

Casse de bani

Opuri literare

Mașini de scris

Hectografe, la

Csiszár Viktor

Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 20.

Succesorul lui Aufrecht și Goldshmidt.

Reprezentanța generală:

S. A. Elek & Comp.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milionară din Bpesta n 1896

Turnătorie de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui

ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA - FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armatoase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature fiind astfel scutite de crepare.

Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** ventate și preniate în mai multe rânduri, eari sunt provăzute în partea superioară — ea violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ea și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-curante ilustrate gratis.

Horváth István

fabricant de instrumente muzicale în

Budapesta, Rákoczi-ut 51.

Recomandă pe lângă prețuri moderate

pianuri, cimbale, pianine, violini, flaute, harmonice, precum și tot-felul de instrumente muzicale.

Prețul școlii Kulifay pentru învățatul cimbalului 7 cor. Țin în depozit piese românești pentru cimbală. Catalog (ilustrat) de prețuri la dorință se trimite gratis și franco

Nou! In Arad n'a mai existat încă! Nou!

In strada Forray (Palatul contelui Nádasdy) s'a deschis deja o întreprinsă americană electrică de —

Talpuire repede

Prețurile:

Talpuire și călcaie bărbătești numai C. 2'40

„ „ „ femeiești „ „ 2'—

„ „ „ pentru copii „ „ 1'60

Roagă binevoitorul sprijin

Szabolcsi Farkas.

SCULPTOR

și PIETRAR.

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR

— HARKANYI EDE —

sculptor și pietrar în

— SZATMÁR-NÉMETI. —

Lucrări: Sculptură și monumente, altare amvoane, grilaje, bazine, statuete, ruși, cruce, pietre pentru mormânt, etc. etc.

Clasa arhitectonică: Canouri, maușolee, poduri, — — scări balustrade, pavagii ș. a. — —

Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rîjni — — pentru sămăntă și sare, tocile etc. — —

Numai lucrări de gust și execuție specială, pe lângă — — prețurile cele mai convenabile. — —

Se fac gratuit deseneuri, rezervându-se dreptul de proprietate. — Vă rog să fiți atenți la firmă. —

CANARINI

■ Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă

ziua și la lumină. Cântăreață tinăra 4, 5 fl. de 1 an 5. 6, 8, 10 fl. Renumitele canarino Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Ouătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soia. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de soia se

capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comandelor la loc în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

NICOLIN

- Timișoara -
(Centru).

str. Takarekpenztár 4.

== Articole de coafură specială. ==

Chignone, împletituri, turbane, plete, transformării, peruce, bandouri.

Specialități de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

Primul salon pentru frizat, conservarea, ondularea, spăierea, colorarea și curățirea părului și a mânilor din Ungaria de sud.

: Prețuri moderate. :

Comande prin poștă se efectuează prompt. Preț curent gratis și franco.

INSERTIUNI

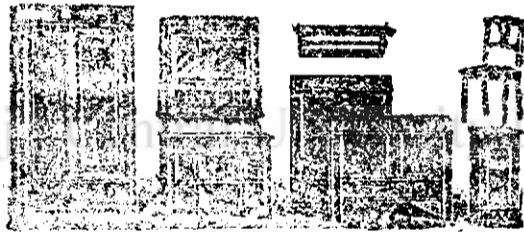
se primesc cu prețuri moderate la administr. „Tribunei“ Arad

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL

tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.

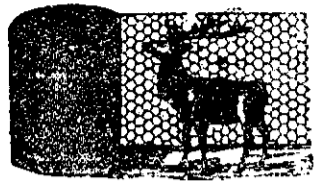
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificatii. Are în dispozit aranjamente complete pentru odăi, lucrare în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. **Mare asortiment de mobile de alamă și fier, de asemenea și fotolii.**

Fabricație din țară prima calitate!
Stobroae de sârmă
tari și trainice!

În atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, p. vile grădini, terenuri de vânătoare etc.

PÉCSI HENRIK

fabrică pentru împletituri de sârmă
BUDAPESTA, VI., Aréna-ut 126 sz.
Telefon 120-89. — — — Telefon 120-89.

Trimite și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stobroae pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

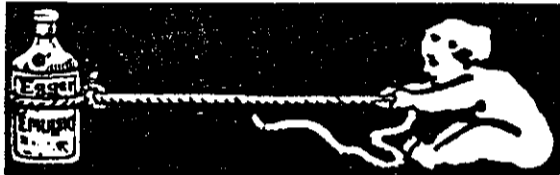
!! Cele mai frumoase rețete !!

Prețuri ieftine!

Prețuri ieftine!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut prund, coșnițe pentru nisip, burleane pentru schintel, coșnițe pentru nutreț, botnițe pentru bol și stoururi pentru fereste de orice mărime.

:: Liste și prospecte de prețuri se trimite gratis. ::

Emulsiunea Egger

e veritabilă numai cu marca prezentă.

Pe vreme friguroasă toți părinții să dea copiilor EMULSIUNEA EGOER, căci întărește și promovează formarea oaselor, îi nutrește și îi face să crească. E mijlocul cel mai cu efect contra tusei și a mistuii regulate. O recomandă medicii renumiți căci e cel mai bun preparat de știucă, n'are miros neplăcut, e bun la gust și poate mistui ușor și previne deosebite morburii de copil. La farmacia sticla 2 cor. Cu poșta 3 sticle 6 cor. pelângă trimițarea anticipativă a banilor, sau contra ramburs.

Farmacia NADOR gyogytár
Budapesta, VI., Bulvardul Váci 17.

Trimitem gratuit și franco fiecărui părinte broșura: „Cum să ne apărăm contra boalelor de copil“.

Se poate căpăta și în Arad la drogueria Vojtek és Weisz și la farmacia Kiebsz Géza.

STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete
în TEMESVAR, strada Merczi 4.

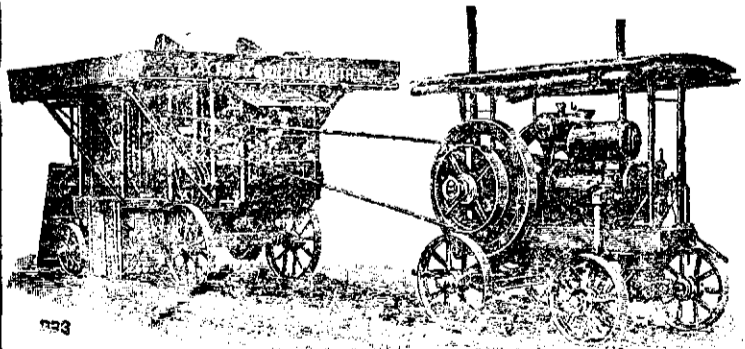
Are magazin de mașini de cusut **PPAFF** de toată mărimea și cu prețurile moderate. **Mare asortiment de Goarne.** Prețurile se pot solvi și în rate.

Cele mai noi Patefoane, fără schimbarea acului, pe lângă prețuri convenabile.

Telefon nr. 459.

Preț-curent la dorință trimite gratis

Mare depozit
în CLUJ.

Inspekția inginerului gratuit.

Agentura fabricii de mașini agricole:

Clayton & Suttleworth Ltd.

Motoare cu olei brut.
Tulumbe cu motor cu gaz.
Motoare cu benzină
Oleiuri de uns.

Anteprișă agricolă comercială ardeleană
Dr. Oliver Osztián & Comp.
Cluj (Kolozsvár), Ferenc József-ut Nr. 31.
Telegramadr.: Coloniato Kolozsvár.

Telefon interurban No. 934

Articole de
specialitate.

Cereți prospecturi.

Prăvălie nouă!

Sub firma »Depozit de rachiuuri în valea Crișului« (Körösvölgyi linka raktár) s'a deschis în Arad, Andrásy-tér 5. (Palatul Almay) o prăvălie nouă unde se vinde: —

Rachiu de prune

de drojdii, rom, coniac, licheuri și **viuipi** din pivnițele lui Almay în sticle. —

Așteptând sprijinul onor. public Cu stimă:

SCHWARCZ PÁL conducător.

Schubauer J.

atelier de

ștampile

de gumă și gravură

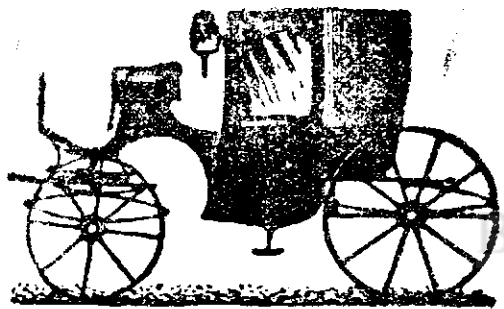
Arad, Salacz-utca 3.

Execută artistic gravuri de monograme, firme și scrisori, ștampile de oțel, aramă și gumă, sigile cu firmă (embleme), stanțe, cuie pentru steaguri, insignii pentru societăți și sport. Magazin de mașini p. numerație, ștampile pentru dat și prese pentru rotunjire. Execuție promptă.

MAJOROS JÓZSEF

fabricant de trăsuri

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent de trăsuri noi și — prefăcute. —

Reparaturi și orice lucrări din ramul acesta se efectuează repede și prompt. Lucru bun, serviciu solid și conștientos

Prinul atelier ardelen aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și măiestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale

fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit, etc. —

Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Biroul central:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva și Nagyvárad.

Renumita fabrică de automobile de motoare

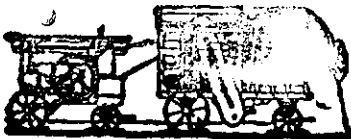
THE CAMPBELL

— furnizează cele mai rezistent clădite —

motoare și locomobile

de benzină, olei brut, gaz și gaz condensat.

Cea mai sigură și mai ieftină și regulată funcționare. — Prețuri

ieftine, condițiile cele mai avantajoase de plată. Garanție deplină

Agentura generală:

Victor Korányi, Budapesta, VI., Str. Franz Liszt No. 9.

64. Telefon 64.

Bencsik Zsigmond în B

Oferă

ghete americane și fran

cusute cu mâna în atelierul propriu — precum și —

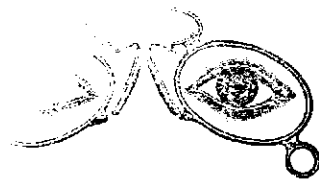
ghete gata

f. moderne p. bărbați, femei și copii.

galo com- tr M.

Ghetele pentru picioare neregulate pregătesc după măsură. — La comandă destul a se trimite o gheată folosită. —

Karl G.

Besterc

(lângă

Mare magazin de:

ciasornice de

Oroloage de părete, dește

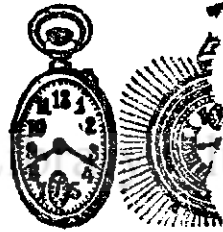
Articli de aur și argint.

Articlii optiei și

ochelari de

— Ratenow. —

Reparările a tot-felul de articli: în bransa aceasta se efectuează cu conștiințiozitate și cu prețuri moderate.

Apaducte.

Pichler Ignátz, Cluj

cunoscut atât în Budapesta cum și în:

— Primește pelângă garanție orice lucrări de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru școli. — Specialist în sondaj. — Primăria în ordine și repararea caselor în cure

Se angajează pe anul întreg pentru țineretru repararea bazinului closetului. Oferă — noml care nu reolamă spese și de fier

Atelier Häusler

Ateli

existent de 25

mai modern, s

Lucrări

Inmăria

natur

Paste

Ann

Prețuri mot

De

Atelier

Specialist în fotografierea copiilor.

Avis!

ni, cari reflectează a fi aplicați de

etari cercuali la

echiană de ajuto-
ciprocă”,

a și împrejurările private, cât de
garia :

os Hunyadi-u. 4.

UMUȘETII.

(dys) nu se ține de plicticoa-
u toate că pe terenul acesta
dintre mijloacele pentru păr.
iculoase. Femei și artiste din
dau expresia cea mai măgu-

curtă vreme părul încărunțit
tinereții.

părului »Gladys« e mijloc
le cap. Promovează în mod
irul căzut îl înlocuiește bogat.
rânt întărește rădăcina, ea

u cap »Gladys«, care îm-
i. — Prețul 2 coroane.
ratul Roman« alui

Γ II. F6-utca 54. U

UNI

Cochs

bune și

teftine

f :

3.

3.

STEFAN SLADECK IUN.
FABRICA DE MOBILE
VIRSET
Strada
Kudritzker No. 44-46

: Cea mai renumită :
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Verseczi).

—
Pregătește mobi-
lele cele mai mo-
derne și luxoase
cu prețuri foarte
— moderate. —

—
Mare depozit de piano
excelente, covoare, per-
dele, țesături foarte fine
— și mașini de cusut. —

Eugen Lieblich

fotograf

Sibiu — Nagyszeben — Hermanstadt
Erzsébet u. No 56 (casa proprie).

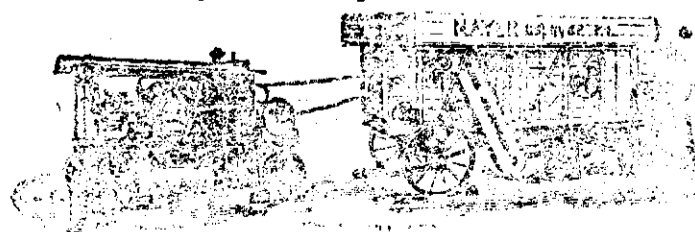
— Execută toffelul de icoane artistice. —
Platinatipic, icoane simple, mici și până la
mărime naturală. Picturi renumite în
oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică.
Fotografierea copiilor executată
modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că
atelierul acesta în privința mărimii este primul.
Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate
fotografia chiar și pe timp ploios.
Prețuri moderate. Cu deslușiri servesc.

Motor cu benzin.

Garnituri pentru îmblătit.

Înainte de a cumpăra garnituri pentru îmblătit cereți în
interesul propriu al D-Voastre, catalog de prețuri dela
Fabrica de mașini MAYER soc. acț.
în Szombathely și Budapesta, V., Váczi Körut 61.

De 60 de ani executăm garnituri pt. îmblătit.
Multe scrisori de recunoștință din toată țara.

Motor cu benzin.

Deja în 5 Februarie

se vor ținea tragerile

lozurilor „Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület” cu un

câștig principal de

Cor. 300.000.

Recomandăm fieștecăruia a cumpăra cel puțin unul din aceste lozuri de prima bonitate, deoarece având ele un plan de sortare favorabil se bucură de o trecere foarte mare așa, că prețul acelor să urcă zi de zi.

Trageri anuale: 5 Februarie, 5 Iunie și 5 Octombrie.

Câștiguri principale: 400.000, 200.000 Coroane ș. a.

Aceste lozuri a căror preț de zi a ajuns și suma de 175 Cor. le vindem în

32 rate lunare decâte 5 Coroane.

După primirea primei rate de 5 Coroane, imediat Vă sestradăm Lista de rate, care conțin și numărul lozului original și care Vă îndreptățește la toate tragerile.

Lozurile originale până după solvirea tuturor ratelor, e păstrează în cassele institutuluie însă toate câștigurile cari cad pe aceste lozuri, sunt proprietatea cumpărătorului.

mandați imediat lozul, trimițându-ne prima rată de

Cor. 5,

ptați pânăce prețul acelor se va urca.

Ustredná banka ucastinny špolok

(Banca centrală societate pe acții)

Budapesta, V. Sas-utca 24.

„MATCA“ institut de economii și credit societate pe acții, ȚEBEA.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de economii și credit, societate pe acții »MATCA«, se invită prin aceasta la

I-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Țebea (Cebe), Miercuri în 15 Februarie 1911 st. n. la 2 ore d. a. în biroul institutului, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Constatarea numărului acționarilor prezenți și al acțiilor pe cari le reprezintă.
2. Denumirea alor 2 notari și 2 scrutinători.
3. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere despre gestiunea anului 1910 și aprobarea bilanțului.
4. Propunerea direcțiunii și decideră asupra distribuiri profitului curat.
5. Decideră asupra strămutării sediului în Baia-de-Criș.
6. Alegerea unui membru în direcțiune pe restul de 2 ani.
7. Alegerea comitetului de supraveghiere.

Acționarii au să-și prezinte acțiunile conform §-ului 20 din statute.

Țebea (Cebe) la 17 Ianuarie 1911.

Direcțiunea.

Active—Vagyon	Conto-Bilanț cu 31 Decembrie 1910	Mérleg-számla 1910. december hó 31-én	Passive—Teher
Cassa — Pénzkészlet	1063 36	Capital societar — Részvénytőke	53300
Cambii — Váltók	103060	Fond de rezervă — Tartalékalap	242
Cambii cu acop. hip. — Jelz. bizt. váltók	144141	Depuneri — Takarékbetétek	394099
Obligațiuni — Kötvénykölesönök	4508	Reescont — Visszeszámitolás	185363
La inst. Victoria — Victoria takaréknál	230	Diverși creditori — Különféle követelők számlák	444200
Edificiul institutului — Intézeti ház	14061 16	Inerese anticipate — Előre veft kamatok	493498
Marfă — Áru	1857 54	Profit curat — Tisztanyereség	527484
Mobilier la inst. — Felszerelés (intézetnél)	1122 75		
Mobilier la conzum — Felszerelés áruraktárnál	1188		
Debitori — Tartozó számlák	2351 90		
Interese restante — Hátralékos kamatok	76 44		
Interese transt de reescompt — Átmeneti visszesz. kam.	2646 64		
	292966 79		292966 79

Debit—Bevétel	Contul Perdere și Profit — Veszteség- és nyereségszámla	Credit—Kiar	
Interese de depuneri — Betétkamatok	1196 97	Interese dela împrumuturi — Kölesönkamatok	11
Interese de reescont — Visszesz. váltókamatok	6792 46	Provizie și venite dela conzum — Jutalék és különféle bevételek az áruraktártól	1
Salar la institut — Fizetések az intézetnél	1760		
Salar la conzum — Fizetések áruraktárnál	960		
Spese, registre, tipărituri — Irodai költségek és nyomt.	1159 77		
Dare dela institut — Adó intézettől	573 76		
Dare dela conzum — Adó áruraktár	433 86		
10% dare de depuneri — Betétkamatadó	122 13		
Amortizări — Leírások:			
Din mob. la institut — Felszerelésekből az int.	124 75		
Din mob. la conzum — Felsz. az áruraktárnál	132 11		
Din Marfă — Áruból	974 60		
Asigurarea marfei — Áru biztosítás	105 61		
Profit curat — Tiszta nyereség	5274 84		
	19610 86		

Cebea, 31 Decembrie 1910.

N. Florea m. p.
director executiv.

pentru comptabilitate
I. Indreiu m. p.

DIRECȚIUNEA IGAZGATOSÁG:

Ioșif Tisu m. p.
președintele

Ioan Jurca m. p.
vice-președinte

Petru Câmpean m. p.

Nicolae Mateiu m. p.

Leontin Micluția m. p.

Lazăr Pârva m. p.

Alexandru Florea m. p.

Huțiu Marc m. p.

Revăzut și aflat în ordine.

Comitetul de supraveghiere — Felügyelő bizottság:

Ioan Mihutiu m. p.
președinte.

Ioachim Florea m. p.

Emiliu Negruțiu m. p.

Nicolau Becsa m. p.

Athanasiu Brana m. p.